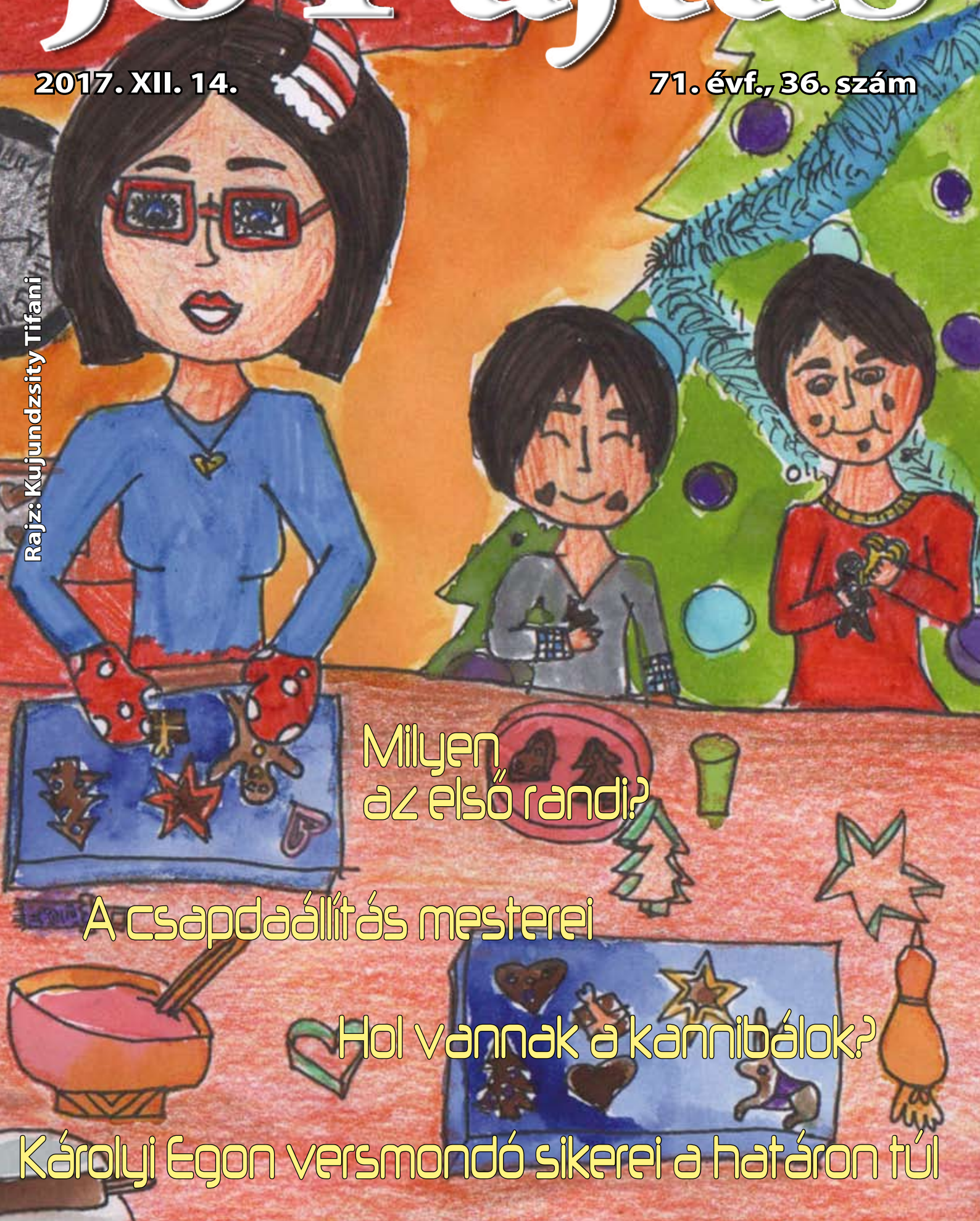

Jó Pajtás

2017. XII. 14.

71. évf., 36. szám

Rajz: Kujundzity Tifani

Milyen
az első randi?

A csapdaállítás mesterei

Hol vannak a kannibálok?

Károlyi Egon versmondó sikerei a határon túl

Találkozunk szombaton Tiszaszentmiklóson

A Vajdasági Sakkszövetséggel karöltve alapunk a hétvégén rendezi meg 42. sakkturnáját. Újra Csóka községbe utazunk, nevezetesen Tiszaszentmiklósról, ahol a **Dr. Tihomir Ostojić Általános Iskola** (Tito marsall u. 58.) vendégei leszünk. Köszönjük a községnek, az iskolának az irántunk mutatott bizalmát!

Izgatottan várjuk tehát december 16-át, amikor újra találkozhatunk a vajdasági sakktehetségekkel. Lapzártáig a *felsőhegyi, basahídi, tiszaszentmiklósi, belcsényi, bajmoki, bácskosuthfalvi, csókai, bácsföldvári, csúrogi, újvidéki,*

verbázi csapatok jelezték részvételüket. Találkozunk tehát Tiszaszentmiklóson 8.30 óra körül! Az esemény megnyitóját 9.30 órára tervezzük.

A kisebb kényszerszünetektől eltekintve évente megrendezett torna (1970-ben a diákolimpia, majd 1988-tól 1994-ig gazdasági és egyéb nehézségek miatt maradt el) idén immár a negyvenkettedik lesz. Ha átlagosan százötvenen vettek részt egy-egy tornán – bár

a visszaemlékezők szerint ennél többen, néha háromszáz is összesereglettek –, akkor a versenyzők száma összesen minden bizonnyal több ezerre, akár 6-7 ezerre is tehető. Talán nem túlzás ez a szám, még akkor sem, ha maig a vetélkedő tanulók száma arányosan csökkent a tartomány általános iskolásainak számával.

A nyomdai leadási határidő miatt tornánkról jövő évi első számunkban számolunk be részletesen.

KI NYERTE A PÁRATLANOKAT?

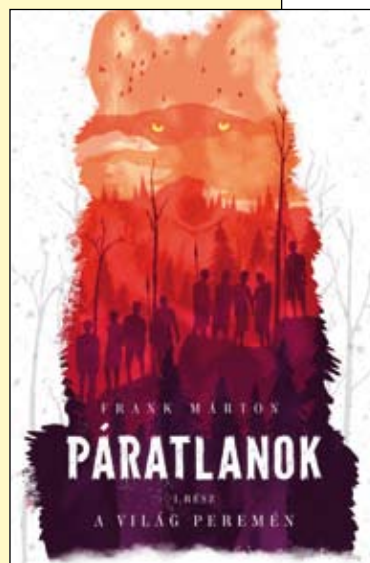
Frank Márton könyve Királyhalomra és Magyarkanizsára kerül

A magyarországi CICERÓ Könyvstúdió Kft. Könyvújdonsága, Frank Márton új könyve, a Páratlanok I. rész (A világ peremén) hozzánk is eljutott, méghozzá a GABO könyvwebáruháznak köszönhetően. Igazán nagy volt az érdeklődés, és legtöbben – felkérésünknek eleget téve – megírták azt is, melyik a három kedvenc olvasmányuk. Válaszaikat némi eloszlatások kételyeinket afelől, mit is olvastok szívesen. Kedvenc könyveitek között szerepelnek klasszikusok, de kortárs írók is. S ennek nagyon örülünk. Íme néhány „kedvenc”: Roald Dahl: A barátságos óriás, Cressida Cowell: Így neveld a sárkányodat (1. rész), Karl May: Az Ezüst-tó kincse, Thomas Brezina: Elvárásolni a tanáruat? – Nem gond!, Geronimo Stilton: Mulatságos történetek (képregénysorozat), Maros Edit: Hűvösvölgyi sulis (sorozat), Rejtő Jenő: Pizkos Fred, a kapitány, Fekete István: Tüskevár...

A szerencsés nyertesek pedig:

Nagygyörgy Zsóka, 7. osztály, Petőfi Sándor iskola, Királyhalom

Oláh Sámuel, 7. Osztály, J. J. Zmaj iskola, Magyarkanizsa

HOVA TOVÁBB, NYOLCADIKOSOK?

Ösztöndíj az induló géplakatos szakon Adán

Megkezdődtek az iskolalátogatások a nyolcadikos tanulóknak az adai Műszaki Iskolában. Elsőként a helyi Cseh Károly Általános Iskola végzős diákjai látogathatnak el, és tekinthetik meg az intézmény tantermeit, tanulmányhelyeit és az ott zajló szakképzést – tudtuk meg **Gilice Hilda** iskolaigazgatótól. A végzősök tájékozódhatnak arról is, hogy a 2018/19-es tanévben milyen szakokon tanulhatnak tovább az adai Műszaki Iskolában.

– A gépészet és fémmegmunkálás szakterületen négyéves magyar nyelvű képzésre 30-30 tanuló várunk gépészmunkás – számítógépes szerkesztő és számítógépes vezérlés technika profilra, illetve hároméves képzést is kínálunk a számítógéves vezérlésű gépek marósa szakon 15 tanulóknak – mondta Gilice Hilda. – Egy új oktatási profil elindítását is tervezzük magyar nyelven 15 tanuló részére. Ez a géplakatosképzés, amely korábban már volt iskolánkban, de újabban ismét igény mutatkozik rá a vállalkozók részéről. A hároméves géplakatos oktatási profilon ösztöndíj-lehetőséget nyújtunk a ta-

nulóknak, méghozzá az Agroprom, az Idas, a T-1, a Termometal és a Zupčanik vállalatok támogatásával. Az elektrotechnika szakterületen magyar nyelven négyéves képzést kínálunk 30 diáknak a számítógépek elektrotechnika szakon, valamint szerb nyelven 30 tanulóknak hálózati üzemeltető – rendszergazda szakon, ami szintén négyéves képzés. Az építészet és földmérési szakterületen a következő tanévben egy új oktatási profilt indítanánk, méghozzá 15-15 ács és kőműves képzésére, amelyre szintén nagy igény mutatkozik a vállalkozók részéről. Ezen a profilon legalább 15 diák számára nyújtana ösztöndíj-lehetőséget az Adafert, az Akord és a JOÁ építkezési vállalat. Természetesen ez egy terv a következő tanévre, amit az oktatási minisztérium tavaszra fog véleményezni és remélhetőleg jóváhagyni – nyilatkozta az igazgató.

Gilice Hilda elmondta, hogy az adaiak mellett a moholi tanulóknak is megszervezik az iskolalátogatást. Emellett előzetes egyeztetések alapján szeretnék bemutatni a Műszaki Iskolát a padéi, a szajáni, a péterrévei és az óbecsei

tanulóknak. Megjegyezte, hogy a diákoknak nemcsak az iskolát mutatják be, hanem elviszik őket gyárlátogatásra a Termometal vállalatba. Az iskolaigazgató fontosnak és eredményesnek tartja a Műszaki Iskola szempontjából az iskolalátogatásokat, amelyek jelentősen befolyásolják a végzős diákok döntését az iskolaválasztásnál, miután személyesen tapasztalhatják meg, hogyan működik, és milyen a középiskola felszereltsége.

Az elmúlt években nőtt a Műszaki Iskolába iratkozó elsős diákok száma. Két évvel ezelőtt jelentősen, 40-50 fővel nőtt az elsős tanulók létszáma.

Hazafias versekkel az Ipolyságon

Károlyi Egon a péterrévei Samu Mihály iskola hetedikese. Vele már több ízben találkozottak a Jó Pajtásban. Először negyedikes korában beszélgettem el vele, amikor Budapesten a Mindenki karácsonyán vett részt, ahol elszavalta Petőfi Sándor Szülőföldemen című versét...

Egont ott látom szinte minden szavaló- és népmesemondó versenyen, hallottam az óbecsei Petar Konjović Alapfokú Zeneiskola koncertjén hegedülni, a szintén óbecsei Petőfi Sándor Magyar Kultúrkör Csiperke néptáncsoportjában táncolni. A Becsei Vonós Banda kis zenekarnak a tagja, az évadzárón ő volt a primás. A Szólj, síp, szólj! népzenei vetélkedőn a Csörögi énekcsoportban énekelt. Szabadkán szólótáncban különdíjas lett.

Nemrég ott volt a péterrévei szavalóversenyen, melyet a Nagycsaládok Egyesülete szervezett. Első helyezést ért el, így részt vehetett az ipolysági nemzetközi szavalóversenyen november 10-én, ahol szintén első lett.

Kérésre megosztotta velünk, hogy ki szertette meg vele a verseket, hol lépett föl szavalással, mit szavalt e rangos nemzetközi versenyen...

– Óvodás koromban, amikor a testvérem tanulta a verseket, odafigyeltem, s már akkor megszerettem a költeményeket. Az úgy volt, hogy tavaly Kishegyesen megnyertem a szavalóversenyt, s ezért hívtak meg Szlovákiába. Akkor második helyezést értem el, s meghívást kaptam a magyar kultúra napján Budapestre a Magyarság Házába, a Palóc Társaság által szervezett esszéíró pályázat díjkiosztójára is, hogy szavalk. Díszvendég voltam! Ott jelen volt dr. Galla János, a Hegyvidéki Trianon Harangja Társaság elnöke, aki Z. Urbán Aladárral együttműködik, és meghívott június 2-ára, a hősök napja alkalmából rendezett triano-

Krizsán Vilmos, a Vancsesz elnöke gratulál Egognak

ni megemlékezésre, melyet Budapesten, a Gesztenyés-kertben rendeztek.

Sajó Sándor Magyar ének 1919-ben és Illyés Gyula Hazám című versét szavaltam, ezeket az ipolysági Palóc Társaság szervezői ajánlották.

Milyen volt az idei verseny?

– Az ipolysági Városi könyvtárban tartották meg november 10-én. A Palóc Társaság szervezte már tizenhatodik alkalommal. Boldog vagyok, hogy ezt a versenyt is megnyertem.

Mire emlékszel vissza szívesen?

– A verseny napján, délután is szavalthattam Sajó Sándor versét a költő szobránál.

Szereted a hazafias verseket.

– Igen, nagyon bele tudom élni magam.

Mit kaptál?

– A díszoklevél mellett értékes könyvcsomagot: Imára boruló Felvidék, Bán Ferenc épí-

tészete, Z. Urbán Aladár (a Palóc Társaság elnöke) Magyar úton című könyve...

Aki ilyen szép eredményeket ér el a szavalásban, biztosan színész lesz...

– Nem, nem leszek színész, már eldöntöttem, Szegedre iratkozom majd közép-zeneiskolába, népzenei szakra.

Terveid?

– Most készülök a Himnusz és a Szózat szavalóversenyre. Továbbra is néptáncok, a kiszemelt, a Becsei Vonós Banda tagja leszek még sokáig, megfogadtuk, nem hagyjuk abba...

Szabad időd van?

– Szeretek focizni, horgászni. A barátommal, Balassa Szabolccsal a nyáron sok halat fogtunk a Tiszán.

Koncz Erzsébet

A megszerzett díszoklevéllel

Egon Sajó Sándor szobránál is szavalt

Fontos a jó versválasztás

Bácsfeketehegyén jó hangulatban telt a XXI. Dudás Kálmán Nemzeti Vers- és Prózamondó Találkozó

Nemcsak a vers és a próza ünnepe a bácsfeketehegyi Dudás Kálmán Nemzeti Vers- és Prózamondó Találkozó, annál sokkal több. Szinte ösztönművészeti rendezvénné nőtte ki magát, és egy egész hétvégére kiterjed. Idén december első hétvégén adtak egymásnak találkozózt a szép szó szerelmesei. Ez volt a huszonegyedik rendezvény. A Vajdasági Magyar Versmondók Egyesülete (VMVE) hatvan gyermeket és fiatal látott vendégül.

– A találkozóra 9 éves kortól lehet benevezni, ezért az ennél fiatalabbak kategórián kívül léptek fel. Három szöveggel kell benevezni, ebből kettő az egyetemes magyar irodalomból, egy pedig a határon túli magyar irodalomból való. A Kultúrotthon nagytermében a kategórián kívüliek, valamint a harmadik–negyedik és ötödik–hatodik osztályos csoportok mérték össze képességeiket. A kisteremben a 7–8. osztályos és a középiskolás korcsoport, valamint a felnőtt korosztály szerepelt – mondta **Hajvert Ákos**, a VMVE elnöke, majd arról is szólt, hogy az idén 6 tagú zsűri bírálta el a szavakat. A bírálóbizottság tagja volt **Pataki András** színházigazgató, **Lőrinc Tímea** színművész, **Raffai Telecski Ágnes** színművész, **Rókus Zoltán**

színművész, **Krizsán Szilvia** színművész és **Tóth Péter Lóránt** versmondó.

A versenyen a sikeres szereplés szempontjából fontos a jó versválasztás. A kis versmondóknak általában a vicces, hozzájuk közel álló versekre esett a választásuk.

A zsűri elégedett volt a mezőnnyel, elégedettségének adott hangot a sok új arc láttán.

A Vajdasági Magyar Versmondók Egyesületének célja, hogy a Dudás Kálmán verseny első sorban a versről, de azon túl a magáról a művészetről is szóljon.

Hajvert Ákos kifejtette, hogy igyekeznek a résztvevőknek többet adni annál, hogy felléphetnek és megmérettethetik magukat, valamint kapnak egy ebédet. „Igyekszünk új perspektívát is megmutatni nekik” – mondta a többi között.

A találkozónak számos kísérőrendezvénye is volt: pénteken az Örökség című előadást mutatták be, ami Arany János születésének

200 évfordulójára készült. Szombaton a Toldi és a Családi kör másképpen című előadások kerültek bemutatásra, ezek szintén a jubileum kapcsán készültek, és az Arany János Emlékbizottság támogatta őket. Szombat délután megnyílt a Háza, magadra szálljon Isten áldása! című karácsonyiképeslap-kiállítás, amit dr. Szőke Anna állított össze. Ezt Nemes Fekete Edit keramikus Arany-ballada-illusztrációiból készült kiállítás követte. Emellett egész napos könyvvásárt tartott a Solymosy Könyvesház a Kultúrotthon teraszán.

A rendezvényt a Feketics Művelődési Egyesület, Kishegyes község önkormányzata és a Bethlen Gábor Alapkezelő Zrt. támogatta.

L.J.

Fotó: Pál Károly

A díjazottak

Kategóriánként a következő eredmények születtek:

a 3–4. osztályosok kategóriájában az újvidéki **Bába Lujza** nyert,

az 5–6. osztályosok közül **Szabó Rebeka** (Topolya),

a 7–8. osztályosok kategóriájában pedig **Cucity Iván** (Bácsfeketehegy).

A középiskolások korcsoportjában a bácsfeketehegy **Hodik Annabella** nyert, a felnőttek közül pedig a szabadkai **Miklenovics Aranka**. A Dudás-díjat **Cucity Iván** kapta, a közönségsdíjat pedig **Kerekgyártó Viktória** (Budapest). A Szép Szó Tábor díját **Forró Dániel** kapta (Tiszakálmánfalva), Pataki András különdíját pedig **Hodik Annabella**, **Cucity Iván** és **Dupák Fanni**. Ők hárman részt vehetnek a tavaszi soproni művészeti hetek rendezvényen.

A VIII. Gion Nándor Olvasási Verseny döntője Hetvenöten versengtek

December első hétvégéjén megtartották az általános iskolások számára meghirdetett Gion Nándor Olvasási Verseny idei döntőjét. A VMPE által megjelentetett felhívásra Vajdaság tizennégy helységéből érkeztek benevezések, több mint 70 olvasni szerető felsős diák jelentkezett. A tanév elején az 5–6., illetve a 7–8. osztályos tanulók háromtagú csapatokat alakítottak, és a szervezők által összeállított könyvlistáról válogatva fejenként két-három művet elolvastak, s a magyartanárok irányításával az elődöntőket helyben lebonyolították.

A résztvevők számától függően iskolánként két-három csapat juthatott el a tartományi szintű megmérettetésre.

75 diák és 15 kísérőtanár érkezett a döntőre, és mivel ennyien az újvidéki Apáczai Kollégium épületében csak szűkösen fértek volna el, nagyon jó volt, hogy az idén is igénybe vehették a Nikola Tesla Általános Iskola tantermeit, így a versenyzők kényelmesen elfértek és nyugodtan dolgozhattak.

Kollár Mária, a verseny fő szervezője üdvözölte a jelenlévőket, és jótanácsokkal látta el a versenyzőket. A csapatok hat-hat feladatlapból álló csomagot kaptak, s már munkához is láthattak. A magyartanárok nemcsak a feladatlapok javításában segítettek a szervezőknek, hanem az eredmények összegezésében is. Amíg a tanárok javítottak, addig a gyerekek uszonnáztak, barátkoztak. Közben megtekinthették a feladatlapok megoldásait is, és láthatták, ki hol tévedett. Az eredményhirdetés után a diplomák és az ajándékkönyvek kiosztása következett.

Az ötödik-hatodik osztályosok kategóriájában 10 csapat mérte össze a tudását. A legjobbak rangsora a következő:

I. hely: Turai Edina, Pásztor Anna, Kalmár Krisztina – a temerini Kókai Imre Általános Iskola diákjai (Sziveri Tóth Franciska tanítványa)

II. hely: Kiss Petra, Juhász Emina, Szekula Flóra – a magyarcsernyei Petőfi Sándor Általános Iskola tanulói (előadójuk: Bacsik Lőrinc Natália)

III. hely: Cserevics Szintia, Farkas Baráti Réka és Tari Tiana a zentagunarasi Október 18. Általános Iskolából (Üveges Gizella tanítványa)

III. hely: Bakos Orsolya, Utcai Klári, Bottyán Klaudia – a temerini Kókai Imre Ált. Iskola diákjai (magyartanár: Nemes Ildikó)

A hetedik-nyolcadik osztályosok kategóriájában 15 csapat versenyzett egymással.

A díjazottak:

I. hely: Kószó Karina, Kószó Aliza, Oláh Bálint – a tordai Ady Endre Ált. Iskola diákjai (tanár: Cernoh Angéla)

II. hely: Brasnyó Márk, Mester Imre, Szerda Adrián – az óbecsai Samu Mihály Ált. Iskolából (Józsa Zsuzsanna tanítványa)

III. hely: Cseri Zsófia, Major Karolina, Nagy Emília – a péterrévei Samu Mihály Ált. Iskola diákjai (tanár: Szollár Anna)

Miután Kollár Mária ismertette az eredményeket, nemcsak a díjazottakat, hanem a döntő minden résztvevőjét megdicsérte. Köszönetet mondott a többi szervezőnek: Nagy Nikolettának, Lukács Ilonának, Kraszulyák Zalának, Bollók Editnek és mindazoknak a magyartanároknak, akik segítettek a vetélkedő lebonyolításában. Az olvasásra való nevelés ilyen formáját mindannyian jónak tartják, hisz a gyerekek szívesen készülnek a vetélkedőre, közülük sokan évről évre beneveznek.

A magyarországi támogatásnak köszönhetően a vetélkedő legjobbjai (vagyis az első helyezettek) 2018 nyarán eljuthatnak a balatoni táborba, a többi díjazott pedig meghívást kap a Gion Nándor Irodalmi Táborba, melynek szervezői Viola Lujza, Brindza Ildikó és Dulka Gyöngyi magyartanárok, s amelyet július végén az újvidéki Fiúkollégiumban terveznek megtartani.

Az óbecsai Ivo Lola Ribar Cserkészcsapat nyerte el novemberben az ország legjobb cserkészcsapatának járó címet. A 2016/17-es évert járó Sasos csapata elismerést az óbecsiek a Szerbiai Cserkészszövetség szervezésében Valjevóban megtartott rendezvényen vehették át.

A Sas Cserkész cím is Óbecsére került, ezt az elismerést **Babó Róbert**, a csapat régi, oszlopos tagja szerezte meg – ennek elnyerésére azok a 18. életévüket betöltött, legalább öt éves cserkészmufttal rendelkező csapattagok jogosultak, akik a teljes cserkészprogram mellett bizonyos speciális programokat is sikeresen el-sajátítottak, és szűkebb közösségükben aktívan részt vesznek a cserkészmozgalom céljainak megvalósításában.

Az óbecsai Ivo Lola Ribar Cserkészcsapat parancsnoka, egyben a Szerbiai Cserkészszövetség elnökhelyettese sem tért haza üres kézzel, **Lukács József** ugyanis a Zlatni Javorov list sa zracima elismerést vehette át. Ilyen

Taroltak az óbecsai cserkészek

Az óbecsai cserkészek három országos elismerést hoztak haza Valjevóból

elismerésben csak az a cserkész részesülhet, aki legalább húsz éve dolgozik a cserkészmozgalomban, és aki az utóbbi öt évben komoly erőfeszítéseket tett a Szerbiai Cserkészszövetség céljainak és feladatainak a megvalósítása

érdekében. Az Ivo Lola Ribar Cserkészcsapat mintegy negyven tagja jutott el a valjevói díjkiosztóra, és ezt az alkalmat arra is kihasználták, hogy megismerkedjenek a város múltjával és nevezetességeivel.

A Telepre is befordult a Mikulás

Az újvidéki Petőfi Sándor MMK-ba is betért a Mikulás. Nagyjából hatvan gyermek várta a kedves vendéget. A látogatás a szombatoként rendezendő Játszóház keretében történt, amely minden alkalommal jó szórakozást nyújt a 2 és 10 év közötti gyermekeknek, hasznos ismeretekkel gazdagítja tudásukat. A Mikulás-csomagokban ezúttal Mikulás-bögrék, édességek, gyümölcs, szaloncukor és karácsonyi díszek voltak.

Játszóház idén még 17-én lesz, de csupán a legkisebbeknek. Az idősebb gyerekek, a „mindent tudó jómadarak” számára szervezett foglalkozásokra szombatoként 10 órától lehet jelentkezni. A központ címe: József Attila utca 16-18., telefonszám: 021/474-06-97.

szb

Tifani rajzsikere

Jól sikerült meseillusztrációjával **Kujundzsity Tifani**, a szabadkai J. J. Zmaj iskola 4. c osztályának tanulója 2. helyezést ért el a Szabadkai Nagycsaládos Egyesület – Smile által meghirdetett rajzpályázaton. Tifaninak nem ez az első sikere idén, de minden sikernek egyaránt megörül.

A címoldalon is meggyőződhetek tehetségéről.

GME

Nyílt nap az iskolában

Atopolyai Csáki Lajos Általános Iskolában már hagyományossá vált, hogy nyílt napot rendeznek. Az idén erre november 30-án került sor. Ez egy olyan nap, amikor a leendő elsősök ellátogathatnak szüleikkel a jövődébéli iskolájukba. Az iskola dolgozói és diákjai megvendégelik őket. A szülőknek jó tanácsokat adnak, hogyan segítsenek gyerekeiknek abban, hogy könnyebb legyen a tanulás és a beilleszkedés. A gyerekeket bábjátékkal, kézműves és sportjátékokkal szórakoztatták. Az ovisok nagyon élvezték, hogy már előre megláthatták az iskolát, ami majd felváltja a kedves óvoda falait.

Kopunovity Dániel, 5. osztály, Csáki Lajos iskola, Topolya

Bronzminősítés Kínából

Messze földre eljutnak a gyerekrajok, ha elküldik őket. Az EmArt Műhely sikereiről gyakran számolunk be, most éppen egy Kínában meghirdetett pályázaton elért eredményükről adhatunk hírt. Egy 48. alkalommal meghirdetett nemzetközi rajzpályázaton **Milica Simić**, az EmArt Műhely volt növendéke és a szabadkai J. J. Zmaj iskola negyedike, **Nosković Emili** bronzminősítésű oklevélben részesült. Munkájuk helyet kapott az impozáns katalógusban is.

Emili az oklevéllel

Milica alkotása

Az én mesém

Hol volt, hol nem volt, az Óperenciás tengeren is túl, volt egyszer egy szegény asszony és három fia.

A szegény asszony tényleg szegény volt, mert csak egy tehene volt, de már az sem adott többet tejet. Hát egy nap kéri az asszony a fiaitól, hogy menjenek szerencsét próbálni. Hát úgy is lett. A legidősebb fiú ment elsőnek szerencsét próbálni, de az nem talált sehol semmit. Ahogy mendegél, beér egy erdőbe, és ott talál egy kis kunyhót. Oda bekopog. Hát egy öregasszony nyitott neki ajtót, de az az öregasszony egy vén boszorkány volt, aki adott is neki munkát. Azt parancsolta neki, hogy menjen és etesse meg a lovat. Így is tett. De ahogy megetette az egyik lovat, újból adhatott neki, mert ezek olyan éhes lovak voltak, hogy soha nem laktak jól. Egyszer csak kifaradt és leült egy szalmakazal mellé, ahol végül el is aludt. Hát amikor meglátta a boszorkány, tüstént bezárta egy tömlőbe. A szegény asszony csak várta és várta, hogy mikor jön már végre haza a fia, de várhatott is sokáig, mert az nem tudott hazamenni. Hát korán reggel a szegény asszony elküldte a második fiát is világgá, de az is a vén boszorkánynál kötött ki. Neki most más feladatot adott. Azt parancsolta neki, hogy a birkáit kell reggelig megőriznie. Hát így is lett. Mikor elérkezett az este, a fiú őrizni kezdte a birkákat, de ő is szép lassan elaludt. A banya őt is észrevette és felkeltette. Ahogy felkelti, hát látja, hogy az összes birka elszökött. A boszorkány úgy büntette, hogy őt is a tömlőbe vetette. Szomorkodott a két testvér, hogy mi lesz velük. Megint várja a szegény asszony a fiait, de egyik sem jött haza. A szegény asszony azt mondta a legkisebb fiának, hogy holnap reggel menjen és keresse meg a testvéreit. De aznap éjjel azt álmodta a fiú, hogy a testvérei egy vén banyánál vannak, aki fogságban tartja őket. Reggel, amikor elindult, elköszönt az anyjától. Hát ő is a vén banyánál kötött ki, de a banyának volt feladata az ő számára is. Volt neki egy macskája, aki minden nap elszökött és visszajött. Azt parancsolta neki, hogy jöjjön rá, hová megy a macska minden éjjel. Így is lett. Éjjel, amikor a fiú őrizte a macskát, úgy tett, mintha elaludt volna. Hát amint a macska észrevette, kiment a kertbe, háromszor megkaparta a fát, és egy csodaszép leány lett belőle. Ezt a fiú észrevette, és nyomban megszólította: Hej, te leány, hogy hívnak téged? A lány így válaszolt: Én Ilona hercegnő vagyok és a gazdám egy vén, gonosz boszorkány, aki megátkozott engem és a barátaimat, és állatokká változtatott minket. De szerencsére tudom, hogy kell legyőzni őt. Az erdő közepén van egy barlang, abban egy medve. Ha megöli, a gyomrában találsz egy aranyhalat. Ha azt is megöli, a varázserejének és az életének is vége lesz és mindenki visszaváltozik. Így is lett. A fiú meg is találta a medvét, és benne az aranyhalat. Hát egy szempillantás alatt meghalt a boszorkány, és minden állat visszaváltozott emberre. A lovak királyi ételkóstolókká, a birkák Ilona hercegnő testvéreivé változtak, a macskából Ilona hercegnő lett. A tömlő is eltűnt, a két testvér kiszabadult. A király meg is örült, hogy látja a fiait és a lányát. A szegény fiúnak odaadta a fele királyságát és egyetlen lányát. Hát a szegény asszonynak is lett tizenkét tehene és egy szekér aranya.

Volt nagy vigasság, a hercegnő és a szegény fiú összeházasodott, és boldogan éltek, míg meg nem haltak.

Nagy Dániel, 5. osztály, Petőfi Brigád iskola, Kúla

Hogyan készül a pálinka? (interjú)

Már régóta érdekelt a pálinkafőzés folyamata, ezért a szomszéd Bogár Imrét kérdeztem erről.

Mikor döntöttél úgy, hogy ezzel foglalkozol?

– Amikor a cukorgyár bezárt, munkanélküli lettem és a végkielégítésből, amit a gyárból kaptam, vettem két pálinkafőző kazánt. Mivel öregapám is ezzel foglalkozott, gondoltam, a véremlen van.

Szereted-e és miért?

– Szeretem, mert más munkalehetőségem nincs.

Mikor van a pálinkafőzés szezonja?

– Az első gyümölcsérestől az utolsó gyümölcs beéréséig. Az idén nagyon jó termés volt.

Miből szoktak leggyakrabban pálinkát főzni?

– Sok mindentől, de leggyakrabban őszibarackból és birsalmából. Vannak egzotikusabb pálinkák is, pl. kukorica- és dinnyepálinka meg azok, amelyeknek nagy a cukortartalmuk.

Miből áll a pálinkafőzés folyamata?

– Először a gyümölcsöt hordóba gyűjtjük, majd minden nap megkavarjuk, egészen az utolsó hozzáadásig. Végül hozzáadjuk a cukrot és hagyjuk forrni. Ha kiforrt, mehet a kazánba, ott is folyamatosan kavarjuk. Először megkapjuk az alszeszt, azaz a „votykát”. Ha másodszorra lepárolt, akkor kapjuk a tiszta pálinkát.

Megköszöntem Imrénének a beszélgetést és végszónak még azt tennem hozza, hogy azt mondják, a pálinka gyógyító és büfelejtő itóka, vagyis az italok folyékony királynője.

Hódi Áron, 7. osztály, Petőfi Sándor iskola, Magyarcsérnye

Egy tiszta papírlap lehetőségei

Esik az eső, én várom a buszt a buszállomáson. Az állomáson, melyről majd felvesz a busz, és elindulok az utamon.

Minden ember életében vannak meghatározó, boldog és nehéz pontok. Az állomások is ilyenek, ahol elidőzünk, meg-megállunk. Mindezt a csapatjátékokkal tudom összekötni.

Végigmegyünk az állomásokon, különböző tréfás játékokon keresztül. Ezek a játékok életünk szakaszait szimbolizálják. Minden helyen más-más játék és cél vezérel minket. Mást kell meghódítanunk, mást kell becserkésznünk, megszerezniük. Harcolnunk kell, mint a nagyoknak. Számtalanszor érezzük, hogy segítségre van szükségünk. Sokszor mégis saját magunkra vagyunk utalva.

Ezzel a mérőföldkövekkel nap mint nap meg kell küzdenünk, nagy nehézségek árán le kell ezeket győznünk, melyek aztán megváltoztatnak minket, még ha csak tizennégy évesek is vagyunk. Képesek leszünk ezután más szemmel nézni a világot!

Képzeljünk csak el egy papírlapot. Ez a papírlap tiszta, üres. Mi más dolgunk is lenne, mint festeni. Megfesteni. Ezt. Itt. A világot. Emeld fel a fejed! Nézz körül! Siess, hiszen még van idő. Ott áll a busz, az Élet szállítóeszköze. Csak rád vár! Gyerünk, mire vársz? Szállj fel!

Ott állok az állomáson. Felültem és letöröltem a bepárasodott ablak könnyeit, és valahol messze egy szívárványt pillantottam meg. A nap is néha ránk szórja fényes sugarait, ami újult erőt tud adni az elkövetkezendő küzdelmeinkhez.

Érkezés és továbbállítás. Jön valami új. Elindulok egy új úton, de a régi megmarad, mint az állomáson a régi, kopott kispad, az elnyűtt hirdetésekkel.

Pesti Emese, 8. osztály, Hunyadi János iskola, Csantavér

Ludas voltam

Apa oldaláról volt egy rokonom, Huszár Viktória. Ő apám keresztanyja volt. Mi csak öreg keresztanyának hívtuk. Vele mindig jól éreztem magam, ezért sohasem veszekedtünk. De egyszer megtörtént, hogy nagyon összevesztünk. Nagyon sokáig nem is beszélgettünk. Egyik éjjel lelkiismeret-furdalásom volt a veszekedés miatt. Nem bírtam aludni, majd három-négy óra körül rájöttem, miért. Pontban hatkor már indultunk is öreg keresztanyához. A kapu be volt zárva, de szerencsére volt kulcsunk hozzá. Anyáék bementek. Engem nem engedtek be. Hosszú percek, órák múltak el. Két óra után már eleget ültem a kút szélén, és mikor bementem, látom, hogy rokonom ágyban fekvő beteg. Jött az orvos, és hosszú idő után ezt mondta:

– Ez egy nagyon súlyos betegség, és ő már nagyon öreg. Valószínűleg már csak egy-két napja van hátra.

Én persze önféjűen nem békültem ki vele. Amikor meghalt és a virrasztáson voltunk, láttam, hogy boldog, mert megszabadult a betegségétől. Miután eltemették, három éjjel nem aludtam. Ekkor beugrott. Már megint ő! Kora hajnalban elmentünk a temetőbe és imádkoztam. Úgymond kibékültem vele.

Szerintem ez egy jó tanulság mindenkinek, hogy ne legyen makacs, mint az öszvér és ne vesszen össze senkivel. Ez a történet tényleg megtörtént, ha nem hiszi el valaki, járjon utána.

Huszár Andor, 6. osztály, Hunyadi János iskola, Csantavér

Az osztályom

Sarnyai Dániel, 2. osztály, J. J. Zmaj iskola, Magyararkaniza

Állatmesém

Egyszer volt, hol nem volt, a jeges tengeren is túl, élt egy kis eszkimó. Abenakinak hívták. Minden álma az volt, hogy végre ő is a felnőttek közé tartozzon. Ehhez azonban teljesítenie kellett egy próbát, amely abból állt, hogy egyedül kellett levadásznia egy fókát.

Egy hideg téli napon útnak is indult. Elkészönt a szüleitől, és a lándzsáját megmarkolva nekivágott a hosszú útnak. A kis Abenaki nagyon lassan haladt a nagy hóban, néha derékig süllyedt a friss hótakaróban, de nem adta fel. Ahogy haladt a vadászmező felé, az járt az eszébe, hogy a sikeres küldetés követően ő is ott ülhet a férfiak társaságában. Már lenyugvóban volt a nap, amikor arra lett figyelmes, hogy egy szürke kis valami vergődik a hóban. Egy fókafióka volt az.

– Itt a nagy lehetőség! Csak le kell szúrnom, és már indulhatok is haza – gondolta magában.

Odalopódzott a kis áldozata mögé, felemelte a lándzsáját, amikor is a kis foka megszólalt:

– Szia, kis eszkimó, hát te mit csinálsz itt?

Abenaki annyira megijedt, hogy még a lándzsája is kiesett a kezéből.

– Te beszélsz? – kiáltotta fel a kis vadász.

– Hát persze, hogy beszélek, minden foka tud beszélni, csak nem mindenki érti meg őket – válaszolta a foka.

– Kérlek, segíts nekem! Eltévedtem és nem találok a szüleimet – fohászott a kis foka.

A kis eszkimó teljesen tanácstalanná vált. Azért jött, hogy megöljön egy fókát, most meg segítenie kell ennek az elkóborolt állatnak.

Amíg nézte az óriás szemekkel könyörgő fókát, eldöntötte, hogy hazaviszi őt. Elindultak. Egész éjszaka mentek, közben érdekes történeteket meséltek egymásnak. Jókat nevettek. Mire odaértek a többi fókához, szinte barátokká váltak.

Abenaki úgy érezte, hogy még senkivel sem beszélgetett ilyen jót. Eldöntötte, hogy otthon azt fogja mondani, hogy nem találta meg a fókákat. Így minden évben újra elindulhat erre a felejthetetlen kalandra.

Szűcs Dániel Márk, 5. osztály, I. G. Kovačić iskola, Szabadka

A nagy utazás

Egyszer volt, hol nem volt, az Óperenciás tengeren is túl, volt egyszer egy király. Volt annak három fia.

A királyság egy hatalmas szikla tetején állt, s a szem, amerre csak nézett, vizet látott. A hatalmas tengert már sok ifjú legény megpróbálta átszelni, de még egyik sem élte túl. Egy nap a király legidősebb fia bejelentette, hogy ő is útnak indul. Hét nap és hét éjjel utazott a nyughatatlan tengeren. Nagy széllel, viharokkal és hatalmas hullámokkal vívott csatát. Még cápák is támadtak rá. Miután a becsomagolt élelme elfogyott, csak sós tengervízen élt. Egy reggel szárazföldet pillantott meg a távolban. Azt hitte, csak a képzelete játszik vele. Sebes tempóban evezni kezdett. Teljesen kimerülve érte el a homokos partot.

Kedves királykisasszony várta a parton, aki nemsokára a felesége lett. Még ma is boldogan élnek, ha meg nem haltak.

Papp Marinella, 4. osztály, Sever Đurkić iskola, Óbecse

Sűn és gyümölcsök

Krunić Aleksandar, 3. osztály, Petőfi brigád iskola, Kúla

Az én cicám

A cicám neve Bandi. Szeret játszani, van egy labdája és sokat eszik. Nem itt született, csak úgy jött valahonnan. Szürke színű és megfigyeltem, hogy minden nap háromtól ötig alszik. Amikor hazaérek az iskolából, akkor mindig dörgölődik, mert nagyon vár már. Szeretem a cicámat!

Bata Flóra, 2. osztály, J. J. Zmaj iskola, Magyarkanizsa

Betlehemezés

Idén az ötödik és hatodik osztály tanulói betanultak egy betlehemes játékot a magyartanárno segítségével.

A tanárno kiosztotta a szerepeket, én az egyik pásztor lettem. A karácsonyi ünnepségen játszottuk először el, nagyon jól sikerült. Ezután megbeszél-tük, hogy szenteste nyakunkba vesszük a falut és kóringyálni fogunk. Sok háznál megfordultunk, és mindenhol elő is adtak a kis játékunkat. Szüleink meg is jutalmaztak egy kis csomaggal bennünket. Mikor befejeztük a betle-hemezt, egy kicsit hazamentünk pihenni, mert éjfélkor a templomban is fel kellett lépünk. Éjfél előtt egy kicsivel a szüleimmel készülődni kezdtünk a misére. Én felvettem a jelmezemet és fogtam a pásztorbotomat, majd el-indultunk. Mindjárt a mise előtt előadtuk a szerepünket. Ezután végig ott voltunk a misén. Amikor véget ért, mindenki kapott egy-egy csokit a plé-bánostól.

Én jól éreztem magam a betlehemezésen, csak egy kicsit megfájdult a láb-am a gyaloglás miatt.

Vladuc Kírstóf, 6. osztály, Petőfi Sándor iskola, Magyarcsernye

Mátyás király szakácsa voltam

Egy nap reggelire Mátyás király csirkecombot rendelt. Bejött megnézni a konyhába, hogy dolgozunk.

– Úgy kirúgom azt, aki henyél, hogy két hétig egy irányba szaladj!

Azután kivittem az aranybárnára sült csirkecombot. Ízlett neki, megdi-csérte a munkát.

Pár hétre rá jött sok gróf, báró ebédre a királyhoz. Combtól kezdve sü-teményig minden volt. Volt egy személy, aki megkóstolta az ételt, nincs-e benne mérég. Volt benne! A király kémé kikutatta, hogy ki volt az illető. Úgy megharagudott rá Mátyás, hogy becsukatta a tömlőcbe.

– Megparancsolom, hogy a tettest rögtön tömlőcbe zárjátok!

– Igenis, felséges király! – mondták a katonák.

Vacsorára pulykahús volt krumplival. Nagyon tetszett az uralkodónak, aznap este nem volt benne mérég.

Csoma Laura, 4. osztály, Kókai Imre iskola, Temerin

Becsületbeli ügy

Harmadikban történt velem ez az eset.

Környezetből a második félévben két négyesem és egy ötösöm volt. Ellenőrzőre készültünk. Sokat tanultam rá, de bizonytalan voltam a tudá-somban.

Ebben az évben az egész tananyag valahogy távol állt tőlem, nehezen kötött le, ezért nehezemre esett megtanulni. Első félévben is becsüszott egy-két gyen-gébb osztályzat, így most mindenképpen ötöst kellett kapnom.

Eljött a felmérő napja. Az óra utolsó percéig olvastattam, javítottam az ellenőrzőmon. Aztán úgy gondoltam, lesz ami lesz! Úgy éreztem, jól sikerült – de sosem lehet tudni.

Alig vártam a következő környezetórát. Lassan múltak a napok. Végre a kezembe vehettem tanulásom eredményét. Ötöst kaptam! Nagyon megörül-tem neki. Fülég éró szájjal, izzadt tenyérrrel ültem vissza a helyemre, miután megkaptam az ellenőrzőt a tanító nénitől.

Örömmel számoltattam a pontszámaimat. Úgy mondtuk, hogy harminc-hattól negyven pontig ötös. Már harmadszor számoltam, de az én pontjaim száma csak harmincöt. Csak négyest érdemlek! A tanító néni elszámolta a pontokat? Vagy nem tudom, mi történhetett. Még egyszer átszámoltam a pontjaimat, hátha mégis megvan a harminchat. De – hiányzott az az egy!

A tanító néni asztalához mentem remegő lábakkal, és megkértem, szá-molja össze még egyszer a pontjaimat. A vége az lett, hogy a szép ötösömet átjavította négyesre.

Szomorú voltam, de mégis boldog, mert becsületes maradtam. Aztán év végéig megembereltem magam, és ötöst kaptam ebből a tantárgyból is.

Majláth Denisz, 6. osztály, Moša Pijade iskola, Pacsér

A légkör szennyezettségét ellenőrzi a műhold

Elküldte első felvételeit az Európai Űrügynökség október 13-án felbocsátott Sentinel (Őrszem)-5P műholdja a Föld légkörének szennyezettségéről. Méri a nitrogén-dioxid-koncentrációt az európai kontinensen, az indiai erőművek okozta légszennyezést a dél-ázsiai térségben, a szén-monoxid globális eloszlását és az indonéziai Agung vulkán kitörésekor a légkörbe került kén-dioxid mennyiségét. A Copernicus európai uniós tudományos program újabb műholdjának az a feladata, hogy a lehető legrészletesebben mutassa be a légkör szennyezettségét.

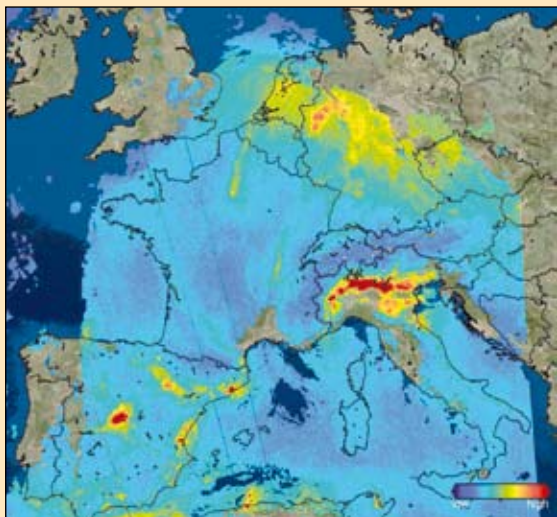
A Sentinel-5P műhold folyamatosan méri a légkör szennyezettségét

Az Európáról november 22-én készült felvételek a fosszilis üzemanyagok

használata okozta nitrogén-dioxid-koncentrációt mutatják, a szennyezés legnagyobb Hollandia, a németországi Ruhr-vidék, az olaszországi Pó folyó völgye és Spanyolország egyes térségei fölött.

A szakemberek az első felvételeket arra használták fel, hogy megalkossák a szén-monoxid szennyezés globális térképét, amely szerint Ázsia, Afrika és Dél-Amerika egyes térségei a legszennyezettebbek.

Az adatok nemcsak a légkör állapotáról árulkodnak, hanem alapot adnak előrejelzések készítéséhez, és segíteni fogják a szakembereket a környezeti károk enyhítését célzó politika kidolgozásában.

Spektroszkópos mérésekkel analizálja a légköri szennyező anyagok összetételét

INFORMATIKA

Immár 600 millió eszközön fut a Microsoft operációs rendszere

Maga Satya Nadella, a Microsoft első embere jelentette be a vállalat részvényeseinek éves találkozóján, hogy a Windows 10 operációs rendszer immár 600 millió eszközön (számítógépen, tableten, játékkonzolon, okostelefonon) fut. Amikor a szoftver 2015 júliusában megjelent, a Microsoft azt várta, hogy 2017 végére egymilliárdnyi eszközön fut majd a rendszer. A jelenlegi

szám, bár impozáns, ettől régóta tudjuk, hogy az eredeti terv nem fog teljesülni.

KUTATÁS

Magyar találmányért rajong Amerika

Egy magyar fiatalember mozgássérülteknek fejlesztett ki egy újfajta elektromos autót, de nem talált rá befektetőket. Egy amerikai ügyvédnek viszont megtetszett a dolog, és most ott indul a villanyautó sorozatgyártása.

A kerekesszékes emberek nem könnyen közlekedhetnek a nagyvilágban. Egy magyar találmány viszont segíthet ezen: az Egyesült Államokban gyártott Kenguru elektromos autót a mozgáskorlátozottak is könnyen használhatják.

A Rehab Zrt. fejlesztette ki, mégis egy amerikai cég fogja gyártani a kerekesszékesekkel élők számára kialakított mini elektromos autót, a Kengurut. Az apróság teste egy fém alvázra épített üvegszálalás héjszerkezetre, melynek egyetlen ajtaja az autó hátulján található, az egyszemélyes utastérbe az itt lenyitható rámpán keresztül lehet felgurulni, maga az autó pedig motorkerékpár jellegű kormányval irányítható, a gázvillany adagolása is a markolat forgatásával lehetséges. A magyar cég által 2005 táján bemutatott Kengurut a két hátsó kerékhez beépített két darab 2 kW-os villanymotor mozgatja. Akkumulátorai nagyjából 8 óra alatt tölthetők fel, s így 80–100 km-es távot biztosítanak használatjának.

Az eredeti ötlet Kissároszlaki Istvántól ered, akinek nem volt elég pénze ahhoz, hogy megjelenjen a csodaautóval a piacon. Egy amerikai ügyvéd, Stacy Zoern, aki egy izombetegség miatt lebénult, 2010-ben megtalálta a Kengurut a neten, és rájött, hogy pont erre van szüksége. Meggyőzte Kissároszlakit, hogy vigye a céget a texasi Austinba. Ők ketten azóta keresték a befektetőket. A múlt hónapban a cég bejelentette, hogy elkezdődik a Kenguru gyártása az USA-ban, és megrendelhetők az első autók, melyek 1-1,5 év múlva lesznek készen. A Kenguru 2 méter hosszú és 1,5 méter magas, azaz kisebb, mint egy Smart. Nincsen benne ülés, a kerekesszékes sofőrnek csak be kell gurulnia hátulról. A kocsi helyi közlekedésre tervezték, legfeljebb 40 km/órával képes haladni. (MTI)

Húsevő növények

A húsevő vagy rovarfogó növények csapdába ejtik áldozatukat, emésztőnedveket termelnek, lebontják a testét és felszívják a tápanyagokat.

A húsevő növények elnevezés mellett megtaláljuk még a rovaremsztő, rovarevő, rovarfogó növények kifejezéseket is. Olyan növényekről van szó, amelyek a talajból hiányzó tápanyagokat közvetlenül az elfogott állatok rovaremésztő növénycsaládot tartanak nyilván. Ezekben mintegy ezer fajt találhatunk. A húsevő növények felépítésük és „működésük” alapján is nagyban különbözhetnek egymástól. Ízeltlábúak, legyek, hernyók, sőt békák, madarak is áldozatul eshetnek.

A húsevő növények általában olyan területeken nőnek, ahol a talajban hiány mutatkozik valamelyik létfontosságú tápanyagból, pl. alacsony a nitrátok koncentrációja, vagy karbonátos területeken, ahol sok eső esik és kicsi a tápanyagok koncentrációja.

Élőhelyük igen változatos. Megtalálhatók a savanyú kémhatású tőzeglápokban (például a Harmatfüvek, egyes Hízókák), Ázsia őserdeiben (Kancsóka fajok), Amerika melegebb és mérsékelt égövi területein (Darlingtonia californica, Sarracenia fajok, Dionaea muscipula), Ausztráliában (Törpe harmatfüvek), Afrika forró éghajlatú vidékein (Drosera fajok), Dél-Amerika magasabb hegyei közt (Heliamphora fajok).

A húsevő növények számos csapdát fejlesztettek ki áldozatuk foglyul ejtésére. A húsevő növényekről érdekes filmeket láthatunk itt:

<https://www.youtube.com/watch?v=RJR6xfRfcl4>

<https://www.youtube.com/watch?v=hlv9wnEfNKY>

Jelena Marinkov (Fókusz)

Tudod-e?

Általában kétféle csapdát figyelhetünk meg. Az **aktív csapda** azért érdekes, mert a növény egyes részei mozgatni tudja, hogy befoghassa áldozatát. Akár néhány tizedmásodperc is elegendő, hogy a csapda bezáruljon. Ilyen például a Vénusz csapdája. A **passzív csapda** azt jelenti, hogy a növénynek nincsenek mozgó részei. Viszont ragadós nedvet termel, amire úgy ráragadnak a bogarak, hogy onnan már nincs menekvés. Passzív csapda az is, amikor a növény módosult test-része kancsó formájú, melybe belecsúsznak az áldozatok.

A dínótól származik

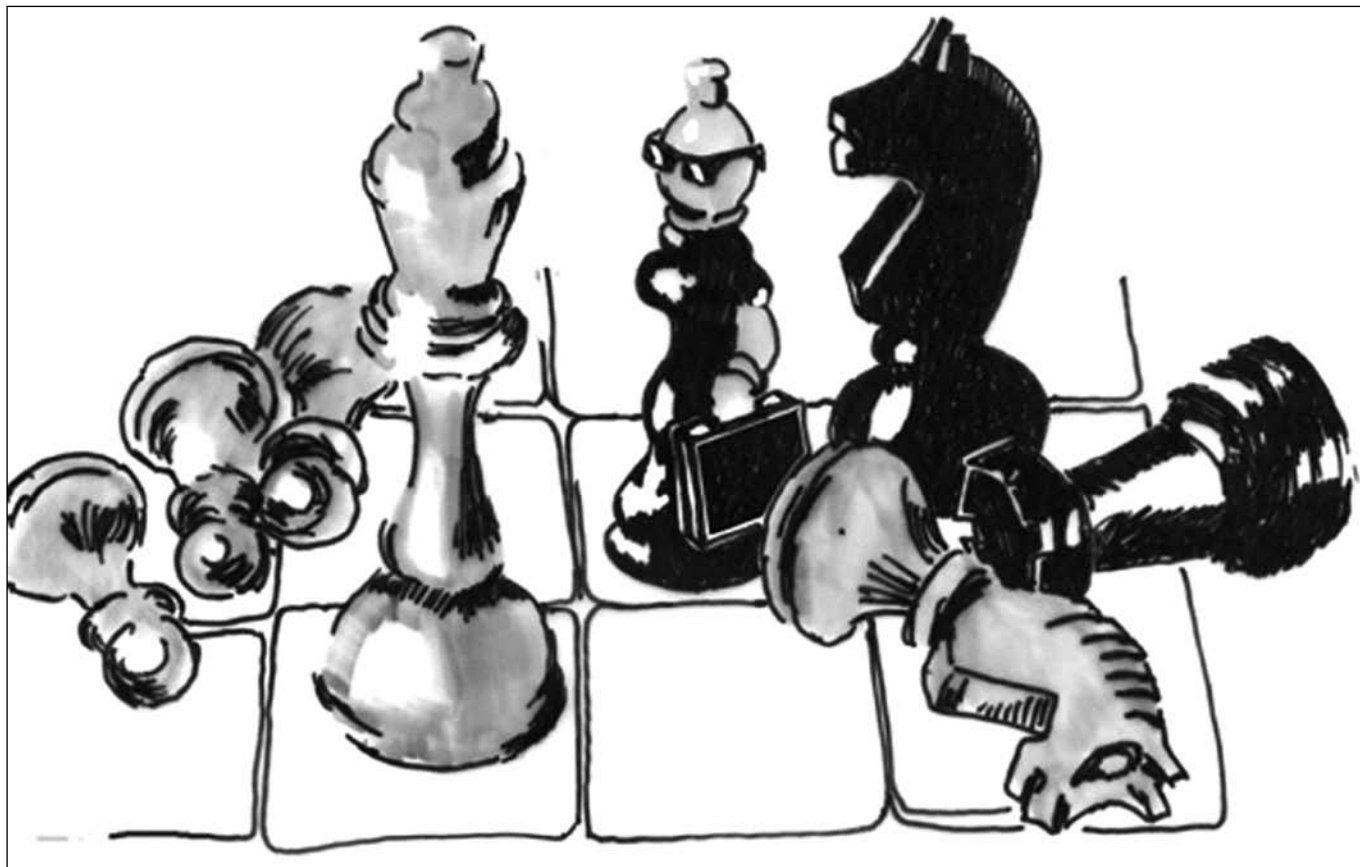

A teknősök a korábbi vélekedésekkel ellentétben nem az egyszerű hüllők közé tartoznak, hanem madarak, krokodilok és kihalt dinoszauruszok egy csoportjának leszármazottai. A közöséges levesteknős és a kínai lágyhéjú teknős genetikai információin végzett két éves kutatás szerint a teknősök 250 millió évvel ezelőtt különültek el a dinoszauruszoktól. A korábbi feltételezések arról szóltak, hogy a teknősök primitív hüllők, vagy a kígyókkal állnak rokonságban. A japán, kínai és brit tudósokból álló kutatócsoport szerint az általuk elvégzett genetikai vizsgálatokkal lezártnak tekinthető a teknősök evolúciójával kapcsolatos vita. A kutatásból arra is fény derült, hogy a teknősök páncélja részben a lábuk átalakulásával fejlődött ki. „A teknősök fejlődése különleges példája a gerinceseken végbement jelentős evolúciós változásoknak. A kutatás eredménye nemcsak abba ad betekintést, hogy hogyan fejlődtek ki a teknősök, hanem arra is rámutat, hogy a gerincesek fejlődési programjának megváltoztatásával hogyan jöhetnek létre evolúciós újdonságok” – közölte a vizsgálatot vezető Irie Naoki, a japán RIKEN kutatóintézet munkatársa. A kutatók azt is megállapították, hogy a teknősök elsőrangú szaglással rendelkezhetnek, mivel több mint ezer szaglóreceptoruk van, legtöbbször a nem emlős gerincesek között.

Mitől vörös a vörösfenyő?

Nálunk is mind gyakrabban telepítik az Alpokban és a Kárpátokban őshonos európai vörösfenyőt. A 40 méteres magasságot is elérő fa, a többi hazai tűlevelűvel ellentétben, lombhullató. Mielőtt azonban ősszel levetné a tűleveleit, azok vörhenyes árnyalatú arany-sárgára változnak, és csodálatos látványt nyújtanak. Tojásdad alakú, viszonylag kis tobozai csoportosan ülnek az ágakon, és évekig a fán maradhatnak.

Miska tulajdonképpen rendes fiú lett volna, ha nem vágott volna föl egyfolytában. Szóval hengegett, hogy hol fagyalt volt náluk ebédre, hol mókusdiót vagy kókuszdiót evett vacsorára, pedig mókusdió nincs is, mert a mókus is meg a kókusz is mogyorót eszik. Hát én egyszer elmentem személyesen Miskához, hogy saját szememmel győződjem meg a náluk történő csodálatos eseményekről. Miska örömmel és hengegve fogadott, elmondta, hogy éppen most ment el tőlük egy világutazó Afrikába, ahonnan tovább hajózik Kongóország indiánjai közé. Hát ez sem volt világos, mert ha egy ország tele van indiánokkal, az nyilván nem kong az ürességtől. Közben bejött a szobába Miska nagymamája két csupor tejeskávéval – ami állítólag kakastejjel készült. De ennek semmi jele sem volt, sőt még kakas sem élt a parányi udvaron. Miután azt a rendkívüli italt vagy ételt megittuk, az öreg néni fölszólított bennünket, hogy játsszunk valamit. Ez elég nehéz feladatnak tűnt, mert csak a két csupor maradt az asztalon. De az idős néni a segítségünkre sietett: azt tanácsolta, hogy sakkozzunk. És be is hozott egy dobozt, amire fehér meg fekete kockákat pingált egy festőművész. Én ugyan nem tudtam sakkozni, de ezt nem vallottam be. Mert nem jó, ha az ember nagyon hangoztatja tudatlanságát. Kiraktuk az asztalra a figurákat, de annyi volt belőlük, hogy csak egy lángelme tudott volna ezek között eligazodni.

– Te játszál a fehér figurákkal – mondta Miska –, én meg játszom a többivel, ami marad. Szóval Miska nagylelkű volt, de hamarosan ki-

A sakkozás tudománya

derült, hogy fekete figurából szinte ugyanannyi van, mint a fehérekéből.

– Rakjad fel őket, te vagy a vendég – biztatott Miska, de én elhárítottam a megtsziteltetést.

– Inkább te rakd föl, mert te vagy a házigazda – mondtam meggondoltan. Erre Miska kissé elbizonytalanodott, megfogott egy lófejű bábút és gyors elhatározással behelyezte a sarokba. Akkor én is kerestem egy ilyen lófejűt, és a másik sarokba raktam. Aztán találtam egy szakasztott hozzá hasonlót, s azt az első lófejű mellé helyeztem. Ne álljon az árva egyedül. Majd kerestem egy harmadik lovat. De ilyen nem volt. Talán elveszett, vagy Miska zsebre dugta, hogy előnye legyen. Aránylag könnyen fölállítottuk a sakkfigurákat. Én Miska mozgólatait figyeltem, Miska az én eljárásomat. Végre fölállítottuk az egész bagázst, aztán néztük egymást. – Hát akkor kezdjél – mondta Miska, de én elhárítottam a megtsziteltetést. – Minden kezdet nehéz – feleltem –, és valahányszor sakkozom, sokáig kell gondolkodnom az elején. Erre Miska elszánt képpel a tábla közepére helyezett egy fehér fejű, fekete ruházatú figurát. Az volt a benyomásom, hogy ez a fehér babákhoz tartozik, a feje miatt, és Miska az én figurámmal lépett. – No – mondom Miskának –, ez érdekes lépés. De nem egészen szerencsés. Azzal az egyik lófejűvel leütöttem a fehér fejűt. Miska meglepődött, majd a következő pillanatban az ő legmagasabb bábujaival ugrott ki, és levette a lófejűt.

– Így ni – mondta –, legalább egyszerűsödik a dolog. – Majd a jobb kezét védőleg az ugró magas bábu fölé helyezte, nehogy hozzányúljak. Én azonban egy faragott, toronyszerű alakkal könnyörtelenül leütöttem ezt a kiemelkedő alakot. Miska elkeseredett. – Látom, hogy erősen értesz a sakkozáshoz – mondta –, de azért még van neked mit tanulni. Azzal szemrevételezte a hadállásomat, rálelt a legmagasabb figurára, és egy alacsony fekete bábbal gyalázatosan leütötte. Sírhatnékom támadt. Nem gyanítottam, hogy Miskának ilyen lépés eszébe jut. Leszedtem a fekete gyilkost egy hasonló alakú fehérrel, és elkiáltottam magamat:

– Sakk! Ugyanis a felnőtt játékosok is gyakran kiáltoznak efféle lépégetés közben. Erre Miska megrémült, az egyik figurámat levette, majd visszakiáltott:

– Sakk! Ennél a pontnál megpihentünk, mert nem tudtam elképzelni a folytatást. Tanácstalanul hallgattunk. Akkor Miskát váratlanul megkérdezte az apja:

– Te mióta tudsz sakkozni? Miska felém bökött:

– Ő tud, én csak tanulok tőle. Erre zavartan megjegyeztem:

– Én pedig Miskától akartam megtanulni.

Hát így állunk. Én olyan lettem, mint az a bábu, amelyiknek sötét volt az öltözéke, és kőröskörül fehér a feje. Nyilvánvaló lett, hogy két tudatlanból sohasem lesz tudós. Bármennyit is tanulnak egymástól.

– Ó, az egerek! Az egerek jönnek ismét – rémült meg Marika, és látta, amint Egérkirály előmászik a falból, aztán villogó szemekkel és koronákkal körülsétál, s végül hatalmas lendülettel a kis asztalkára ugrik!

– Hihihí! Most ide kell adnod a cukorborsóid, a marcipánod, kicsikém, különben vége Diótörőnek! – cincogott és csikorgatta a fogát, aztán gyorsan visszaugrott az egérlyukba.

Marika másnap egészen sápadt volt, s oly izgatott, hogy alig tudott egy szót is szólani. Százszor akarta elpanaszolni anyjának, Lujzának vagy legalább Fricinek, ami történt, de azt gondolta: „Úgyse hisznek nekem, s amellet még jól ki is nevetnek.” Annyit azonban tudott: a cukorborsót és marcipánt oda kell adnia, ha Diótörőt menteni akarja. Este tehát a szekrény elé öntötte egész készletét.

Másnap reggel így szólt az édesanyja:

– Nem tudom, honnan kerültek egerek a nappali szobába. Nézd csak, Marikám! A cukorodat mind megették!

Valóban úgy volt. Marika azonban nem sokat törődött a nyalánságokkal. Titokban inkább örült annak, hogy Diótörője megmenekült.

De mennyire megijedt, amikor a következő éjjel ismét hallotta a visítást, cincogást.

Egérkirály újra ott volt, s még undokabbul sziszegett a fogai között:

– Ide kell adnod a cukorbabáidat és mézesbabjaidat, különben vége Diótörődnek! S azzal elillant!

E. T. A. Hoffmann

Diótörő

(Részletek)

Marika szomorúan lépett másnap reggel a szekrény elé, és fájdalmas pillantást vetett cukorbabáira, mézesbabjaira. El sem tudod képzelni, figyelmes olvasóm, milyen elragadó cukorbabái voltak Stahlbaum Marikának! Mindenekelőtt egy csinos pástorfíú és pástorkány egész nyáj tejfehér, legelő barikával. Oldalt vidám kutyuska ugrándozott. Aztán két levélhordó, levéllel a kezében s négy csinos párocska, takarosan öltözött ifjak pompázó leánykakkal, akik kötéllhintán hintáztak, s néhány táncos mögött egy majoros állt. Ezekről Marika lemondott volna könnyen, de amint meglátta kedvencét, egy piros arcú gyermeköt, szeméből könny csordult ki.

– Ó – kiáltotta Diótörőhöz fordulva –, mi mindent meg nem tennék az ön megmentéséért; de ezt már nem bírom elviselni!

Diótörő azonban olyan siralmas állapotban állt ott, hogy Marika, aki szinte látta Egérkirály hét feneketlen torkát, elhatározta: mindent fölál doz.

Este tehát – mint előzőleg nyalánságait – valamennyi cukorbabáját a szekrény elé tette. Sorra csókolta a pástorfíút, pástorkányt, barikákat, s végül kedvencét, a piros képű kis mézesbab gyermeköt.

– Mégiscsak sok, ami sok – bosszankodott másnap a tanácsosné. – Úgy látszik, az üveg-szekrényben valami utálatos nagy egér tanyázik, mert szegény Marika cukorbabáit szétrágtá, összeharapdálta.

Noha Marika bánatában sírt, csakhamar mégis mosolyra derült, mert azt gondolta: „Mit bánom én! Fő, hogy Diótörő megmenekült.”

(...)

Mivel a tanácsosné kijelentette, hogy nincs, Drosselmeier bácsi elárulta: neki van néhány masinája, s rögtön hozott is hazulról egy pompás egérfogót.

Frici és Marika emlékezetében élénken élt keresztppa meséje a kemény dióról. Miközben a szakácsnő a szalonnát pirította, Marika így szólt hozzá:

–Jaj, királyné asszony, óvakodjék Egérful asszonyságtól és családjától.

Frici azonnal kirántotta a kardját, s fölkiáltott:

– Csak jöjjenek! Egyikük sem viszi el szárazon. Am a tűzhely alatt és fölött minden csendes maradt.

Mikor a főtanácsos a szalonnát vékony fonálra kötözte, s az egérfogót óvatosan az üveg-szekrény mellé tette, Frici azt mondta:

– Vigyázz magadra, óras keresztppa, ne hogy megréfaljon az Egérkirály.

Milyen éjszakája volt másnap szegény Marikának! Karján jég hideg érintést érzett, valami durván és undorítóan visított-cincogott.

*Pisz-pisz, pisz-pisz,
engem be nem visz
sem illat, sem íz
abba a fogóba.*

*- Pisz-pisz,
add oda, add oda képeskönyved,
miegymásod,
másképpen nincs nyugovásod.
Diótörőt kérem szépen,
összerágom, összetépem,
hi-hi, pi-pi, cin-cin!*

Bánattal és siralommal telt meg Marika szíve, mikor másnap édesanyja ezt mondta:

– Mégsem esett csapdába az egér.

Anyja azt hitte: Marika a cukorkáit gyászolja, és az egértől fél, ezért hozzáfűzte:

– De azért légy nyugodt, kislányom. Nem tőrjünk tovább a gonosz egeret. Ha az egérfogó nem segít, majd fölhozza Frici a szürke macskát.

Karácsony közeledtével nagyon sok helyen látni diótörő figurákat, díszeket (biztosan te is láttál már ilyen mereven álló piros kabátos katonát), arról nem is beszélve, hogy elengedhetetlen ünnepi kellék a Diótörő mesebalett, amelyet a híres orosz zeneszerző, Csajkovszkij írt Hoffman műve alapján. Ha az egész mesét nem is olvasod el, a balettet mindenképpen érdemes megnézni vagy zenéjét meghallgatni. Manapság ehhez el sem kell mozdulni a szobából, hiszen a Youtube-on is számtalan felvételt találhatsz. Bár a balett kis-

sé eltér az eredeti történetétől, amely – meg kell, hogy mondjam – néhol eléggé rémisztő...

...hiszen nem másról szól, mint egy háborúról: a Diótörő és az Egérkirály közötti csatába keveredik bele Marika. A bábút ő kapja ajándékba bácsikájától, majd hamarosan átlát azon a varázslaton, amely a Diótörőt sújtja és mindent megtesz azért, hogy „megmentsse”. Persze azért nem ilyen egyszerű a történet, és talán éppen ezért ilyen sikeres már 200 éve,

Diótörő és Egérkirály

mert a mese, fantázia egyedi módon szövődik össze Marika valóságával és alkot egy szinte szédítő kavalkádot. Sosem lehetünk benne biztosak, mikor káprázik a szemünk és mikor valóság, amit olvasunk.

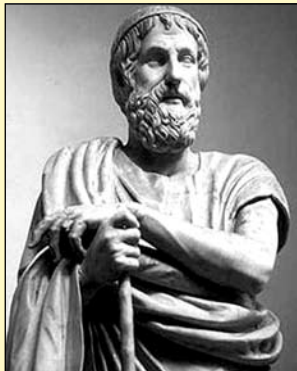
És, hogy mi a tanulság? Most az egyszerű neked kell levonnod, de ha éppen nincs kedved hozzá, akkor egyszerűen süppedj bele a fotelbe és merülj el a Diótörő meséjében.

Herédi Károly

MI MICSODA?

Talentum, zseni, géniusz

A talentum szó manapság tehetséget jelent, olyasmint, hogy valaki egy bizonyos területen valami rendkívülit – vagy legalábbis különöset, érdekeset, értékeset – képes alkotni. A szó a görög talantonból származik. A talanton Homérosz (a képen) idejében mérlegtányért jelentett, később viszont a súlyt jelentette, azt, amit a mérlegtányérra helyeztek. Az athéni talanton 26,2 kg-nak felelt meg. Egy ilyen súlyú ezüstrudat szintén így neveztek. A zseni szó régebben egyjelentésű volt a talentummal. Így neveztek például a németben – Genie – azokat a csapatokat, amelyek sajátos technikai tudással, képességekkel tűnhettek ki, vagyis az árkászokat, utászokat. A zseni szó a latin geniusra vezethető vissza.

Ez amolyan családi védőszellem volt. A géniuszt a rómaiak előbb kigyónak, majd férfialakban képelték el. A háziúr géniuszának áldozatokat mutattak be, fel is esküdtek rá. Helyeknek, csapatoknak is megvolt a maguk géniusza, végeredményben szelleme.

Mikronemzetek

Vannak olyan gyerekek, akik arról álmodoznak, hogy egyszer lesz egy saját országuk, melyben ők uralkodhatnak, de amikor felnőnek, elfelejtik az egészet. Mindig előfordulnak azonban kivételek! Az államalapítás persze nem könnyű feladat. Az utóbbi évtizedekben egyre több mikronemzet jött létre, vagyis olyan kis területű „ország”, melyet nemzetközileg nem ismernek el.

Például az Egyesült Királyság keleti partja közelében, a Temze torkolatától 10 kilométerre található egy mesterséges sziget, rajta a Sealand Hercegség. A két vasbetonlábra épített sziget 207 m² területű platformból áll. A második világháborúban erődítményként szolgált és Roughs Towernek hívták. 1967. szeptember 2-án, egy volt haditengerészeti őrnagy, Paddy Roy Bates itt alapította meg a Sealand Hercegséget. 1978-ban egy német üzletember holland zsoldoskatonák segítségével puccsot hajtott végre a szigeten, majd túsul ejtette a trónörökös, Paddy Roy Bates fiát, Michaelt. Az uralkodó azonban nem hagyta magát, visszafoglalta „birodalmát”, kiszabadította Michaelt és hadifoglyokat ejtett, akiket később német nyomásra szabadon engedett. 1987-ben az Egyesült Királyság tengeri határait 3 mérföldről 12 mérföldre terjesztette ki, így a hercegség, mely létrejöttkor semleges területen helyezkedett el, s amely hivatalosan nem létezik, brit fennhatóság alatt áll. Sealandnek saját pénze, bélyege, rendszámútlája és honlapja is van. A Bates család Haven Co. nevű cége szerveken biztosít weblapok számára tárhelyeket, havonta 1500 dollárért. Paddy Roy Bates 2012-ben, 90 éves korában hunyt el, helyébe fia, Michael lépett.

Milyen sport az öttusa?

Az öttusa összetett versenysport, amely öt sportágból (lovaglásból, vívásból, lövészből, úszásból és terepfutásból) áll. Modern pentatlonnak is nevezik. A versenyek lebonyolítása lehet egyéni, csapat- vagy váltóverseny jellegű.

Az olimpia felújítója, Pierre de Coubertin báró javaslatára elevenítették fel az ókori ötösviadalt a modern kor követelményeinek megfelelően. Az öttusa először az 1912-es stockholmi olimpián szerepelt. Csapatversenyeket 1952-től 1992-ig rendeztek.

A sportágak sorrendje – a 2009-ben bevezetett szabályokkal összefüggésben – megváltozott (azelőtt lövészet, vívás, úszás, lovaglás és futás volt a sorrend), most a következő:

- vívás: párbajtőrvívás elektronikus találatjelzéssel, 1 tusra,
- úszás: 200 méteres táv teljesítése tetszőleges úszásnemben,
- lovaglás: egyes, kettes illetve hármas akadályokból álló díjugratás,
- kombinált futás – lövészet.

A postaláda története

Kévesen gondolnák, hogy a mai postaláda egyik elődje két megjelölt lapos kő volt: a holland tengerészek ezek közé rakták hozzátartozóiknak írt leveleiket a távoli Jöreménység fokánál, a mai Fokváros közelében. Az Afrikát megkerülő hajók a 17. században itt kötöttek ki, hogy ivóvízzel és friss élelemmel töltsék fel készleteiket. A kapitányok a szikladarabok közül kivették azokat az írásokat, amelyeknek címzettjei „útkukba estek”, és ezeket magukkal vitték, hogy eljuttassák az otthoniaknak. Európában először Franciaországban honosodott meg a postaláda. Az első szögletes levélgyűjtő szekrénykéket 1653-ban Párizsban szereltette fel egy vállalkozó, aki Petit Poste néven magánpostát szervezett. Ezek zárral ellátott faládikók voltak, tetejükön a mai szavazóurnákéhoz hasonló nyílással. Ezeket kerítésekre vagy házak falára erősítették. Az új

rendszer megijesztette a küldőncöket, akik féltették az állásukat. Ezért egereket tettek a Petit Poste gyűjtődobozaihoz, az állatok pedig összerágták a leveleket. Emiatt az emberek egy időre elvesztették a postaládák iránti bizalmukat.

Az I. világháború lepusztítóbb fegyverei

Az első világháború fegyverei minden korábbinál nagyobb pusztítást végeztek a katonák között. Ebben nagy szerepük volt az olyan újdonságoknak, mint a harckocsi vagy a géppuska, melyekről korábbi számainkban szoltunk. Ám volt még egy sor olyan fegyver, mely meghatározta az első világháború nagy csatáinak kimenetelét. Folytassuk tehát a megkezdett témát!

Az akna

A lövészárók-háborúk egyik fontos eleme lett az ellenség mozgásának akadályozása. Ennek az egyik leghatékonyabb eszközévé vált az akna, amit álcázva helyeztek el a lehető legnagyobb pusztítás érdekében. Az aknák önműködően vagy irányítással robbantak. Az önműködő akna robbanását maga a céltárgy idézte elő, amely lehetett személy vagy technikai eszköz – a harckocsi megjelenése ezek jelentőségét is megnövelte. Az irányított akna robbanását időzített (késleltető) szerkezet vagy az aknát megfigyelő katona végezte. A megfigyelt akna elektromos gyújtásra működött. A háború kezdetén jobbra az orosz és a szerb csapatok alkalmazták. Előnye volt, hogy rejtékhelyen tartózkodó katona hozta működésbe. Különösen visszavonulás során okozott jelentős veszteséget az arcvonal mögött előretörő támadó félnek. Az aknát a tengeren is alkalmazták, ahol akár kilométeres aknazárakat is telepítettek, ami a hajók egyik legfőbb ellensége lett.

A lángszóró

Ez a fegyver már csak azért is érdekes, mert annak ellenére, hogy a német hadsereg vetette be először a fronton, feltalálója egy magyar ember, Szakáts Gábor volt. A feltaláló számos egyéb harceszközt szabadalmaztatott, ám egyik sem volt olyan félelmetesen hatékony, mint a lángszóró. Amikor a német csapatok először hajtottak végre támadást a szerkezettel, a francia katonák hanyatt-homlok menekültek a német lángszórós osztagok elől. Pszichológiai hatása sok győztes csata megvívásához segítette hozzá a német hadsereget, bár ezek a győzelmek nem voltak jelentősek a háború egészét tekintve. Működési elvük az 1915-ös prototípus óta nem változott, eltérés csak külsőségeiben, illetve a hajtó- és gyújtóanyagok összetételében lehet fel. Szintén a Nagy Háború betonbunkerekkel megerősített lövészárkaiban derült ki, hogy ez a félelmetes fegyver a három méter vastag betonfalat is képes száznegyven fokra hevíteni, s ezzel kiűzni a védőket biztosnak hitt állásaikból.

Harci gázok

Az első világháborúban bevetett harci gázok voltak az első, mai értelemben vett tömegpusztító fegyverek. Hatásuk annyira szörnyű volt és olyan maradandó emlékeket hagyott a frontot megjárt katonákban, hogy Adolf Hitler, aki a saját bőrén érezhette a hatásukat, húsz évvel később még a legkilátástalanabb helyzetben sem adott parancsot ilyen fegyverek bevetésére – ahogy a második világháború során a többi ország katonai vezetői sem. Az elsősorban támadó fegyverként ismert, de védő fegyverként is használható vegyi fegyver, a harci gáz az élő szervezetben okozott vegyi változások révén tette harcképtelenné a katonákat, súlyos esetben halált is okozhatott. A különféle izgató és mérges gázok gyakorlati hadrafoghatóságának ötlete Franciaországból ered. A francia haderő már a világháború kitörésekor rendelkezett mintegy harmincezer darab, brómetecésszterrel töltött kézigránáttal, amelyeket eredetileg a francia rendőrség rendelt meg. Az első vegyifegyver, amelyet az első világháború során alkalmaztak is, egy szintén brómetecésszterrel töltött puskagránát volt, amelyet 1914 augusztusában az argonne-i erdőben használt a francia hadsereg. A mustárgázt először 1917-ben vetették be a németek a belgiumi Ypres mellett a britek és a franciák ellen. A háború végére a szövetségesek is elő tudták állítani a szert, amelyet 1925-től a genfi egyezmény, illetve 1993-tól a Vegyifegyvertilalmi Egyezmény is tiltólistára helyezett.

A repülőgép

Alig néhány évvel a Wright fivérek első repülése után megszülettek az első hadrafogható repülőgépek. Bár az ellenségeskedések megkezdésekor gyakorlatilag egyik hadviselő félnek sem volt semmilyen elképzelése arra nézve, hogy miként lehetne a repülőgépet mint fegyvert felhasználni, a háború végére a légi erő önálló fegyvernemmé vált, ezzel párhuzamosan pedig a technológia is óriásit lépett előre. Rendkívüli mértékben fejlődtek a repülőgépek, a motorok, a fedélzeti és bombafegyverek, a híradástechnika és a légvédelem is. Ezeket a tényezőket összevetve megállapítható az antant egyértelmű fölénye, mely elsősorban a repülőgép átgondolt alkalmazásának terén, valamint a fegyvernemen belüli specializáció magas fokában mutatkozott meg, de az esetek többségében a haditechnikában is a központi hatalmak előtt jártak. Az anyagcsatát nehezen bíró, a harcok végén egyértelműen védekezésre kényszerített Németország viszont a vadászrepülőgépek fejlesztésében és alkalmazásában tudott kiemelkedőt nyújtani. (Honvédelem)

Karácsony előtti rémisztgetés

Tim Burton Karácsonyi lidércnyomás, azaz *The Nightmare Before Christmas* zenés animációs alkotása 1993-ban jelent meg halloweenra, a címéhez illően karácsony előtt. A filmben Jack Skellington, akit magyarul Csontváry, Csontvázi és Rosszcsont Jacknek is hívnak, megunja a riogatást, a rémisztgetést, aminek egyébként nagy mestere, és elhatározza, hogy átveszi a Mikulás szerepét. Csak-hogy Jacknek fogalma sincs a karácsonyról és rémálommá változtatja azt. A Karácsonyi lidércnyomás nagy népszerűsége tette ezt, ezek után pedig más filmalkotók is bátrabban fogtak hozzá a karácsony előtti rémisztgetéshez. Az alábbiakban néhány újabb animációs alkotásra hívjuk fel a figyelmet.

Szörnyek és boldogok

Idén halloweenra jelent meg a *Happy Family*, illetve a *Szörnyen boldog család* című animációs mesefilm, amelyben először is betekintést nyerhetünk a *Wishbone* család tagjainak hétköznapi életébe, és megtudhatjuk, hogy se nem szörnyek, se nem boldogok, és végképp nem szörnyen boldogok. Emma egy csődközeli állapotban lévő könyvesboltot vezet, Frank szinte a munkájának él és mindig hullafáradtan ér haza. Gyerekeik, Fay és Max az iskolában szembesülnek nap mint nap megpróbáltatásokkal. Fay a kamaszéveivel kínlódik és nem jól teljesít a vizsgákon, Max viszont nagyon is okos, mégis macerálják. *Wishbone*-éknak sok a problémájuk, így nem is csoda, hogy egyfolytában csak veszekednek. Annak érdekében, hogy a család újra összekovácsolódjon, Emma egy vicces esti mulatságot szervez, de a terve visszajára fordul, amikor egy gonosz boszorka megátkozta őket, és mindannyian szörnyekké válnak. Emma vámpírrá, Frank Frankenstein szörnyévé, Fay múmiává, Max pedig vérfarkassá. A család ezt követően kénytelen összefogni és az őket átváltoztató boszorkány nyomába eredni.

Vámpírok és emberek

Szintén halloweenra jelent meg *A kis vámpír német-angol-dán-holland családi animációs mesefilm* is, amely Angela Sommer-Bodenburg híres gyerekgéneje nyomán készült. A film Rudolphról, a tizenhárom éves vámpírfiúról szól, aki már a sokszázadik születési bulijára készül, de egy évet sem öregszik. Nincs sok kedve az ünnepléshez, hiszen mindig ugyanaz történik. Egy öreg kastély romos falai között köszönti fel őt családja, és nem hagyhatják el otthonukat, mivel vámpí-

pirvadászok lesnek rájuk. Rudolph viszont egy kis izgalomra vágyik, ezért megszökik otthonról, és találkozik Tonyval, egy vele egyidős sráccal, aki rajong a kísértettörténetekért, és természetesen a vámpírokért. Hamar barátságot kötnek, és közösen próbálják megállítani a gonosz vadászokat.

Mindeközben a Transylvania Hotelben

Nagy zúrt okoz a *Transylvania Hotelben*, mikor Dennis beszerez egy szörnyméretű házi kedvencet. Az idén megjelent *Puppy!*, azaz *Kutyus!* című rövid animációs alkotásról van szó, amely a *Hotel Transylvania* – Ahol a szörnyek lazulnak filmekhez kapcsolódik. Az első rész 2012-ben jelent meg. Ebből megtudhatjuk, hogy Drakula gróf Erdély egyik eldugott szegletében egyedül neveli egy szem lányát, Mavis-t, akit nagyon félt. Itt felépít egy embermentes szállodát, a *Hotel Transylvaniát*, ahová minden szörny betérhet és kipihenheti magát. Mavis viszont 118. születésnapját, azaz nagykorúságát ünnepli és nagyon érdeklő a külvilág. Ezzel nagy fejtörést okoz apjának. Közben a hotelbe betéved a fiatal Jonatán is, aki viszont ember. A második rész *Hotel Transylvania* – Ahol még mindig szörnyen jó, 2015-ben jelent meg. Ebben már Mavis és Jonatán összeházasodnak, és megszületik a fiúk is, Dennis. Azóta a *Hotel Transylvania* rajzfilmes tévésorozatként is visszatért, az animációs sorozat harmadik része pedig *Szörnyen rémes vakáció* címmel jövő nyáron jelenik meg. Ehhez ad kedvcsinálót a *Kutyus!* című rövidfilm.

Új album Eminemtől

Anapokban jelenik meg **Eminem** kilencedik stúdióalbuma, *Revival* címmel. A lemez két évig készült, több stúdióban. Az albumon többen fejtették ki produceri tevékenységét, például Rick Rubin, Skylar Grey és Dr. Dre. Eminem tavaly októberben harangozta be, hogy új lemezzel készül, ekkor bemutatta a Campaign Speech című dalt. Érdekes, hogy ez lett Eminem leghosszabb dala, csaknem nyolc perces. A másik érdekesség, hogy a múlt év végén híresztelések jelentek meg azzal kapcsolatban, hogy az album a Success címet kapja és 2017 januárjában jelenik meg, sőt még egy dallistát is közzétettek. Természetesen kiderült, hogy ez nem igaz, és minden bizonyosan átvésről van szó. A múlt hónapban Eminem a Walk on Water balladával tért vissza, amelyen Beyoncé közreműködik, és hivatalossá vált, hogy a dal helyet kap a mostanában megjelenő *Revival* című albumon.

Ő lesz Mulan

Amúltkor arról szóltunk, hogy ki lesz Aladdin a rajzfilm élőszereplős változatában, most pedig bemutatjuk, ki alakítja majd Mulant. Nemrég véget ért a szereplőválogatás, eredményeképp pedig kiderült, hogy **Liu Yifei** kínai származású színésznő keltheti életre a címszereplőt. A kaszting egyébként sokáig eltartott, hiszen a filmkészítők olyan színészt kerestek, aki ázsiai, ugyanakkor tökéletesen beszél angolul, másrészt pedig rendelkezik hiteles harcművészeti képességekkel. Liu mindezen feltételeknek tökéletesen megfelelt, ráadásul Kínában

az egyik legnépszerűbb filmsztár, játszott egyebek közt *A tiltott királyságban*, *A fehér bosszúban*, *A becsület lovagjaiban* és az *Ip Man: A védelmezőben*. Az 1998-ban megjelent *Mulan* rajzfilm élőszereplős változata vélhetően 2019-ben kerül a mozikba.

Meghatározó dalra vágyik

Egyes híresztelések szerint jövő év áprilisában jelenik meg **Ariana Grande** negyedik lemeze, amely az AG4 munkacímet kapta. Egyelőre annyit tudni, hogy az énekesnő már nagyon várja a megjelenését, a rajongóiról nem is beszélve. Az album egyik producere, Pharrell Williams arról beszélt egy interjúban, hogy egy elképesztő és lenyűgöző lemezt készítenek. Ariana új szintre lép és nagy hangsúlyt helyez a dalok mondanivalójára. Az énekesnő menedzsere, Scooter Braun is szólt a készülő albumról. Elmondása szerint Ariának rendkívüli hangja van és kiemelkedő énekesi pillanatai. Épp azért elérkezettnek látja az időt, hogy az énekesnő meghatározó dalt

énekeljen, amelyről mindenkinek ő jut eszébe, mint ahogyan azt Whitney Houston, Mariah Carey vagy Adele tette, akikre Ariana is felnéz. Talán mondani sem kell, hogy Ariana is pont erre vágyik.

Különleges klippel jelentkezett

December elsején jelent meg **James Arthur** legújabb videója, amely a *Naked* című dalhoz készült. A dal egy héttel korábban jelent meg és azonnal a toplisták élére ugrott. A klipben James egy beszélgetős show műsorvezetőjét játssza, a párját pedig Cressida Bonas, aki egyébként Harry herceg ex-barátnője, így a klip elég nagy port kavart a brit médiában. A videó hangulata egyébként nagyon érzéki és a régi időket hozza vissza, amikor még a fekete-fehér tévék is újdonságnak számítottak. Ezenkívül a klip azért is érdekes, mert szinte teljesen eltér James Arthur eddigi stílusától. Ez jellemző a dalra is, mivel hallhatók benne a gospelre jellemző zenei jegyek is. Nem tudni, hogy ez az énekes új zenei irányvonaláról árulkodik-e, de James elmondása szerint nagyon megkedvelte a gospel. Remélhetőleg az énekes ezek után a harmadik nagylemeze munkálataival lesz elfoglalva, ha pedig minden simán alakul, jövőre talán meg is jelenik az új album.

**Kérdéseitekre Bori Mária pszichológus
válaszol**
e-mail: bizalmas.sorok@gmail.com

Jelige: „Kis Balázs”

Kedves Bizi! Kérlek, adjál tanácsot, hogyan tudnám megoldani a gondomat. Egy ideje, kb. egy hónapja az alvással van problémám. Mivel mindig délelőttök vagyunk az iskolában, majdnem minden este 10-11 óra körül már az ágyamban vagyok, de csak fekszem, nem tudok elaludni. Forgolódom, és az agyamban mindenféle gondolatok cikáznak. Ilyenkor hülyeségek jutnak eszembe. Csak hajnaltájban alszok el. Még el sem alszok, de már csörög az órám, fel kell kelnem. Azt vettem észre, hogy állandóan fáradt és kialvatlan vagyok. Sok mindent kipróbáltam már: a meleg tejet lefekvés előtt, nyugtatóan lélegezni, de semmi sem segített. Azt is észrevettem, hogy az iskolában sem tudok figyelni, és már be is csúszott egy-két rossz jegy is. Mit tegyek?! Segíts!

Válasz:

Mit tehetsz? „... aludj el szépen, kis Balázs!” – mondja József Attila verse is. Lehet, hogy egy kicsit segít ebben az a tény is, hogy a problémáddal nem vagy egyedül. Nagyon sok fiatalnak vannak alvási, elalvási problémái. Jó azt is tudni, hogy általában ezek a gondok átmenetiek. Ez olyankor történik meg, amikor stressz éri az egyént, ideges, elhatalmasodik rajta a szorongás vagy a bizonytalanság érzése, de a háttérben lehet más gond is. Először is, jó lenne, ha átgondolnád, van-e olyan dolog az életedben (a családban, az iskolában stb.), ami aggaszt, nyomaszt, van-e valamilyen megoldatlan problémád. Ha úgy találsz, hogy ezen a téren minden rendben van, ha megállapítod, hogy az álmatlanságod nem a stresszel és az idegességgel van összekötve, valami mást is megpróbálhatsz. Többek között iktasd ki az étrendedből a koffeintartalmú italokat, főleg délután és este kerüld őket. Ne feledd, hogy ezek közé tartozik a kávé mellett a kóla is, de néhány fajta tea is. Késő este vigyázz arra is, hogy mit és mennyit eszel. Ha szeretsz este jól bevacsozni, ezt is nyugodtan kihagyhatod, vagy legalább valami könnyűt vacsorázz, és ne későn. Utána fontos megvizsgálnod a szobádban uralkodó körülményeket is. Túl világos-e, vagy túl hideg, vagy túl meleg, milyen a zajszint este? Ha valamit ezek közül észlelsz, próbáld meg kiküszöbölni őket. Arról se feledkezz meg, hogy az esti számítógépezés és tévénézés is hatással lehet arra, hogy éberebb vagy ebben az időben. Ha megfogadod a tanácsainkat és továbbra is mindig ugyanabban az időben térsz nyugovóra, elvégzed a már ismert relaxációs gyakorlatokat, az alvási ritmusod helyre fog állni. Ha mégsem? Akkor, a régi birkaszámlási módszert kell bevetned, és ha több hónapig elhúzódik az alvási gond, szakorvoshoz kell fordulnod.

Jelige: „Simon”

Kedves Bizalmas sorok! Tanácsra van szükségem a lányokkal kapcsolatosan! Járom egy lánnyal, de egy másik lány is tetszik nekem. Ennek a lánynak van már fiúja. Én nem vagyok

hajlandó szakítani a nagylányommal, de sokszor a másik lányra gondolok, aki sokkal jobban tetszik nekem. Segíts! Mit tegyek?

Válasz:

Kedves Simon!

A leveledben leírtak csak azt bizonyítják, hogy a szerelem bonyolult dolog, hogy meg kell rá érni, és azt is, hogy az életben sokszor nem úgy történnek a dolgok, mint ahogyan azt mi szeretnénk. Sajnos, nagyon keveset tudunk meg rólad, pl. az életkorodat sem tudjuk, de az nagyon is biztos, hogy még sokat, de sokat kell tanulnod az életet, és a szerelmet is. Tudnod kell, hogy mindenre meg kell érnünk, így a szerelemre is, és mindennek megvan a maga ideje. Türelmesnek kell lenned önmagaddal, de a lányokkal is. Semmit sem lehet erőszakolni, így a járást se. Az, amire felhívnam a figyelmedet, egy nagyon fontos dolog minden kapcsolatban, barátságban és a szerelemben is! Ez az őszinteség! Fontos, hogy őszinte legyél a mostani nagylányoddal, és elmondjad neki, hogy már nem érzel úgy iránta, mint kezdetben. És ha valakit vonzóbbnak tartasz mint őt, a legjobb, ha erre a kapcsolatra pontot teszel, hogy mindketten szabadok legyetek egy újabb kapcsolatra. Önmagaddal is legyél őszinte! Olyan viszonyba, amelyben nem tudod teljes énedet adni és befektetni, ami érzelmek nélküli, ne fektess energiát és időt. Hogy elegendő időtök legyen, hogy minél jobban megismerhessétek egymást, inkább barátkozzatok. Arra, hogy párkapcsolatban legyetek, járjatok valakivel, lesz még alkalmatok. Addig éreztétek jól magatokat egymást társaságában, ismerkedjétek, bulizzatok. Így könnyebb lesz a dolgokat, amikor majd eléggé érettek lesztek a komolyabb kapcsolatra.

Jelige: „Ez a szerelem?”

Kedves Bizalmas sorok! Nyolcadikos fiú vagyok, és egy nyomasztó problémám van. Van az osztályomban egy lány, aki már három éve nagyon tetszik, aki számomra nagyon vonzó. Régebben tetszettem neki, de ez nem tartott sokáig. Megmutattam neki, hogy tetszik. Elkezdtém érdeklődni utána, és egy év múlva ő valami okból félbeszakította a kapcsolatunkat. Próbáltam beszélni vele, de nem sikerült. Azóta, amikor csak teheti, kerül. Amikor az iskolában találkozunk, látom, hogy fáj neki a szakítás, de nincs bátorsága ezt bevallani, ugyanúgy, mint ahogyan nekem sem. Szüleim azt mondják, hogy hagyjam, ne törődjek vele, nem ő az egyedüli lány a világon. Én azonban nem úgy érzek. Mindig rá gondolok, nem tudom elfeledni. Ha egy szerelmes filmet látok, arra gondolok, hogy felhívom telefonon, beszélnem kell vele. Úgy érzem ilyenkor, hogy mindjárt elbőgöm magam. Mit tegyek? Segíts!

Válasz:

Ha hiszed, ha nem, ez is a szerelem része: a fájdalom, a bizonytalanság, elutasítás stb. Különösen akkor nehéz az embernek, ha tapasztalatlan, és nem tud eligazodni az élet dolgaiban. Ilyenkor rém nehéz helyzetben van. Így van ez veled is, hisz nem tisztáztad magadban, hogy mi

is történt valójában. Legalábbis a leveled alapján úgy tűnik. Volt-e valós szerelmi kapcsolat, miért is történt a szakítás, miért fordult el tőled a lány, mi kifogása volt ellened? A te esetében Murphy törvénye munkálkodott: Az, aminek el kell romlania, az el is romlik. És ezt el kell fogadnod! Ezek szerint nem voltatok egymásnak ítélve. Jó lenne, ha tisztázhatnád a lánnyal a történetet, sértődés nélkül. Biztos, hogy jót tenne neked, ha tudnád, mit toltál el, megtudnád, hogy ő hogyan látja a köztetek lévő viszonyt. Lehet, hogy a lány egészen másként látja a dolgot, és ő teljesen másként élte meg azt, amit te szerelemnek éltél meg. Ha tisztábban látod a történeteket, könnyebben feldolgozod az elutasítást, és képes leszel tovább lépni, és újabbnál újabb lányokba beleszerelmesedni. Engedd meg magadnak, hogy kisírdjad magadat, hisz ez is emberi dolog. Egy idő után, biztosan jobban fogod magadat érezni a saját bőrödben. Sokat segíthet a szerelmes filmek nézése, amelyek a többi között azért is vannak, hogy azonosuljunk velük, hogy a cselekménnyel összhangban nevéssünk és sírjunk is. Az újabb szimpátiák és szerelmek pedig várnak rád a jövőben!

Jelige: „Szívecske”

Segíts! Tetszik egy fiú a másik osztályból. A múlt héten bevallotta a barátnőmnek, hogy tetszik neki, s hogy szeret. Azóta már eltelt pár nap, és semmi se történt! Mondtam a barátnőmnek, hogy újra kérdezze meg a fiút, hogy is gondolta. Én nagyon szeretném tudni, hogy még mindig szeret-e. Hogy tudhatnám meg, hogy „mi a helyzet”? Telefonon nem akarom hívni. Nekem biztos nem mondana semmit. Ezt abból is gondolom, hogy ha sulin kívül vagyunk, akkor köszön, a suliban viszont szinte soha. Kérlek, segíts!

Válasz:

A türelem rózsát terem – szól a közmondás. Legyél még egy kicsit türelmes. Engedd meg a fiúnak, hogy akkor és úgy tegye meg a következő lépést, ahogyan neki megfelel. Ne siettesd, nehogy az ellenkező hatást váltsd ki nála. Én a te helyedben nem sokat várnék tőle, nem biztos, hogy meri vállalni az osztálytársak előtt az érzelmeit. Félt, hogy ha kiderül, hogy szerelmes beléd, a többiek elkezdik székálni. Hogy hogyan is álls a fiúnál, csak tőle tudhatod meg, és az lenne a legjobb, ha személyesen beszélnél vele, mert vonzalmat kimutatni, érzelmeiket cserélni nem lehet közvetítőkön keresztül. Ezt csak szemtől szembe lehet. Tehát, legyél türelmes!

Az első randi

Az első randi kemény. Önkontrollra mindenképpen szükség van, hiszen rengeteg olyan dolog van, amit nem oszthatsz meg az első randin, beleértve a hibáidat, a tapasztalataidat, vagy a szakításod történetét.

Másrészről, őszintének kell lenned a lehetséges Nagy Ő-vel, különösen egyes témákban: foglalkozás, érdeklődés, lakóhely. Ha újra szeretnél találkozni vele, legyél őszinte. Mondd el, hogy élvezted az együtt töltött időt, és szeretnéd megismételni. Azzal, hogy kiteríted a lapjaidat, fennáll a veszélye a visszautasításnak, de ha nem teszed, akkor valószínűleg nem történik semmi sem.

Ha már tudod, hogy a randipartnerednek összetörték a szívét ezelőtt, akkor felmerül a kérdés: kinek a feladata, hogy felhívja a másikat?

Nos, ha elkéri a számodat, de te az övét nem, akkor nincs mit tenni, mint hogy vársz. Ha azonban kölcsönösen megadtátok egymásnak a számotokat, akkor két választásod van: hátradőlsz és vársz, vagy a kezvedbe veszed az irányítást. A lányok általában várnak, de van, aki szakít a hagyományokkal. Másrészről a fiúknak maguk mögött kellene hagyniuk azt a bizonyos háromnapos szabályt, amivel érdekeltenséget sugallnak.

Másnap kora reggel talán nem a legjobb időpont a hívásra. Aznap, de később? Talán.

Két nappal később? Persze. Harmadik napon? Már mindenképpen eljött az ideje.

Kudarcba fulladt a hívásod? Ahelyett, hogy önsajnálta borulnál vagy megalázkodásba, szedd össze magad, és fogadd el, hogy mindenki veli megbeszél. Az számít, hogyan birkózol meg vele.

Ne feledd, hogy bár ezek a tippek jó iránymutatók, ne félj saját szabályokat hozni, ha nagyon izgatott vagy valaki miatt, és tudod, hogy ugyanúgy érez. Hívd fel, amikor jónak látod, és élvezd az új kapcsolatot!

(KamaszPanasz)

TESZT

Tudsz tanulni a hibáidból?

Hányszor kell elkövetni ugyanazt a hibát, amíg végre tanulunk belőle? Már az első alkalom után képes vagy változtatni, vagy többször is neki kell futnod? A teszt segít, hogy jobban kezeld a nehéz helyzeteket.

1. Szívesen fejtesz keresztrejtvényt?

- a) Persze! Alig tudom abbagygni. (0)
- b) Nem, mert ha valamit nem tudok, butának érzem magam. (4)
- c) Néha, de néhány dolgot csak segítséggel tudok megválaszolni. (2)

2. Ha az életed grafikonon kellene ábrázolnod, milyen ábrát választanál?

- a) Egy egyenes vonalat. (4)
- b) Egy hullámos vonalat, nagy magasságokkal és mélységekkel. (2)
- c) Egy egyenes vonalat, ami állandóan csak emelkedik. (0)

3. Mi idegesít a leginkább?

- a) Az unalom és a rutin. (0)
- b) Az egvedüllét. (2)
- c) Ha valaki megbánt vagy becsap. (4)

4. Édesanyád két évente átrendezi a szobád, és átfesti a falakat. Mit szólsz ehhez?

- a) Szörnyű! Utálok a káoszt. (4)
- b) Remek! Megújul tőle a szobám. (0)
- c) Ha már készen van, akkor tetszik. (2)

5. A legjobb barátod/barátnőd egyest kapott a dolgozatára. Hogyan reagálsz?

- a) Mától kezdve rendszeresen tanulok vele. (0)

b) Annyira sajnálom! A saját egyesem jut az eszembe. (2)

c) Biztosan a tanár volt a hibás. (4)

6. A legjobb barátod/barátod közli, hogy az új nadrágod nem áll a legjobban. Mit válaszolsz?

- a) Kár! Melyik fazon lenne előnyösebb? (2)
- b) Köszí az őszinteséget, holnaptól ismét sportolok! (0)
- c) Hogy mondhatsz ilyet? Azt hittem, a barátnőm/barátom vagy! (4)

7. Az egyik barátnődnek/ barátodnak már sokadik éve segítész a tanulásban. Őszintén, mit gondolsz?

- a) Ő is mindig segít nekem. (2)
- b) Ez az utolsó alkalom, hogy segíték! Mostantól kezdve nem hagyom, hogy kihasználjon. (0)
- c) Nem probléma, ha megint segítenem kell, hiszen ez a barátság lényege. (4)

PONTOZÁS

Figyelmesen add össze a bekarikázott válaszok után található pontértékeket.

0 és 8 pont között: AZ ÖNKRITIKUS

Sokat gondolkodsz, mielőtt bármibe is belevágsz. Tanulsz a hibáidból, tudatosan és

intelligensen. A megfontoltság és az osztálytársaiddal való együttműködés az erősségeid közé tartozik. Vigyázat: hajlamos vagy rá, hogy kételkedj önmagadban! Az első gondolatod sokszor a legjobb. Hallgass az ösztöneidre és a megérzéseidre, anélkül, hogy előtte sokáig töprengnél!

9 és 19 pont között: AZ ÉRTELMEZŐ

Kevés dolog van, amit megbántál az életben. Ritkán tévedsz, ám ha mégis, rögtön válsághelyzetben érzed magad. Ilyenkor szükséged van a barátnődre/ barátodra, hogy talpra tudj állni. Vigyázz, előbb-utóbb képtelen leszel egyedül boldogulni! Mielőtt döntesz, írd le a gondolataid! Így később jobban átlátod majd a miérteket és megtanulod kezelni a problémákat.

20 és 28 pont között: A JÓHISZEMŰ

Hiszél abban, hogy az emberek alapvetően jók. Gyakran nézed rózsásán szemüvegen keresztül a világot, így mindig ugyanazokat a hibákat követed el. Az emberek, a barátaid és az osztálytársaid ezt olykor kihasználják – bár ettől te szenvedsz a legjobban. Hagyj magadnak időt, mielőtt döntenél. Mérlegeld, mi szól a helyzet mellett, és mi ellene.

Ha szép hosszú a hajad, egy kis ügyességgel ilyen szép frizurával lepheted meg magad, majd a környezetet!

Búzakorpa? Mi az?

A búzamazag lehántolt héja a barnás színű búzakarpa. Ha ezt nem őrlik meg együtt a maggal, az világosabb színű lesz. A barna, fekete kenyerekben bőven van korpa, ez véd bennünket a rosthányos táplálkozástól. A búzakarpa kalóriaszegény és rostgazdag anyag, naponta 1-2 kanálnyi fogyasztása – gyümölcsjoghurtba, müzlibe vagy süteménytészta keverve – nagyon egészséges.

Kelmék ismeretlen világa

Kevesen tudjuk, hogy egy-egy textil elnevezése honnan is ered. Nos, lássunk néhány példát:

- A batiszt egy Baptiste nevű, 13. században élt cambrai takácsról kapta nevét. Állítólag ő készítette el először a finom szövésű vászonanyagot.
- A muszlin Mezőpotámia egykori kereskedelmi és kelmegyártó központjáról, Moszul városáról kapta nevét.
- A damaszt szó, és a kelme készítő módja a szíriai Damaszkusz városból ered.
- A szatén szó a kínai kikötőváros, Citung arab nevének (Zaitun) állít emléket, ugyanis ebből a városból szállították a világ minden tájára ezt a kelmét.
- A taft, tafota a perzsa taften igéből ered. Az ige jelentése: sző, fon, de jelzőként használva jelenthet fényeset is.
- A tüll szó, a könnyű kelme készítéséről híressé vált város, Tulle nevéből vált mindennaposá.

Honfoglaló őseink öltözéke

A magyarok jólöltözöttsége bizonyos korszakokban közismert volt, de azt valószínűleg kevesen tudják, hogy honfoglaló őseink egyenesen divatdíktátornak számítottak: az akkori Nyugat tőlük leste el a még ma is alapdaraboknak számító huhadarabokat. Ázsiából érkező elődeink térdig érő kabátjából, a kazakból lett a mai zakó, az együtt viselt kazakból és nadrágból az öltöny, a kaftánból a kabát, a kepenegből a köpönyeg, a kalpagból a kalap, a háromnegyedes szárú, puha cipőből a mokaszin.

A korabeli nyugati krónikákból és a magyarországi régészeti leletekből is egyértelműen kiderül, hogy elődeink nagyon adtak a külsejükre. Ruháik, fegyvereik, eszközeik nemes anyagokból, nagyon gazdag, finom díszítésekkel készültek. És ez nem csupán az előkelőségekre, hanem a köznépre és a harcosokra is jellemző volt. Volt még egy jellegzetessége az akkori magyarság öltözködésének: ezen a téren egyértelmű volt az emancipáció, hiszen a férfi és a női viselet között alig volt eltérés. A férfiak és nők a felsőtestükön álló nyakú, kender- vagy lenvászonból készült

rövid, dísztelen inget viseltek. Ennek az ujját, mint a nadrágok szárát, pánttal, nemritkán ezüstpánttal fogták össze. Az ingnek volt hosszabb változata is, ezt széles bőrvön tartotta össze. A felsőruha alatt teljes alsóruhát hordtak. Ezt a higiéniai szempontból forradalminak számító öltözködési szokást szintén elődeinktől vette át a „művelt Európa”. E fölött viseltek a gazdagon díszített kaftánt, amelyet nemcsak hátul, hanem a lovaglás miatt kétoldalt is felhasítottak. Később jött divatba a zeke, a nemezköpeny, a szőrmés ködmön és a szűr.

A kézhordozás világszerte sajtós pszichológiai jelentéssel bír. Sokat elárul a karakterről, hogy az ember miként tartja karjait járás közben, mennyire szorítja a testéhez, vagy milyen távol vannak a testétől, és milyen ritmusban, összhangban mozognak a testével. Ideális kartartás

Mit jelent a kéztartásunk?

az, ha a karok oldalt lazán, de nem élettelenül lógnak, s az ujjak csak részben zártak. Ez a fajta kézhordozás az óvatos, józan, megbízható, igazi értékű, megdöntött emberek ismertetőjele.

A kezét eldugó vagy zárva tartó személy általában titkolódzó, kétszínű, képmutató, hamis ember. Olyan, akinek valami „tarkatnivalója” van.

Aki a karját lazán oldalt tartja, élettelenül lóbálja, az ujjai csaknem nyitottak, céltalan,

döntésképtelen személy, lusta gondolkodni, befolyásolható, nem csinál problémát semmiből, megdöntötten költekezik, szórja a pénzt.

Határozott fellépésű, eltökélt, tevékeny, energikus típusú ember viszont az, aki a karjait oldalt tartja, az ujjait szorosan öklöbe zárja. A lazán öklöbe zárt kezű ember szilárdan, tudatosan cselekvő személy. A görcsösen öklöbe zárt kéz megszállottságról, szenvedélyességről árulkodik.

A nagy hidegben nem könnyű megőrizni bőrünk szépségét. Pedig a hidratáltságra nagy szükség van ahhoz, hogy a megfelelő termékek használata mellett szép sminket tudjunk készíteni. A jó smink minden esetben a bőr megfelelő ápolásánál kezdődik. Télen azonban nem elegendő csak a bőröd típusára koncentrálnod, mert a hideg levegő hatására mérséklődik a bőr faggyútermelése, a fűtés pedig csökkenti a víztartalmát. Ezek a tényezők együttesen – a megfelelő hidratálás hiányában – könnyen szárazsághoz vezethetnek. A száraz bőrt pedig nem lehet igazán szépen kisminkelni. A tisztítás során bátran alkalmazhatsz hetente kétszer bőrradírt, hiszen ez segít eltávolítani az elhalt hámsejteket és megkönnyíti a hatóanyagok felszívódását. A hidratálás során elő kell vened a hatóanyagokat koncentráltan tartalmazó zsírosabb krémeket.

Szemfestés

Télen használhatsz néhány árnyalattal sötétebb sminket, mint nyáron. A fehér bőrön ugyanis a halvány paszteszínek inkább sápadt külsőt kölcsönöznek, míg nyáron ezek az árnyalatok szépen kiemelik a leburnult bőrt. Bátran használhatsz ugyanazon típusú termékeket, mint nyáron, ám figyelembe kell vened, hogy most nem az izzadás, hanem az időjárási viszonyok azok, amelyek befolyásolják a sminkedet. A hideg, csípős szél mindenkinek könnyeket csal a szemé-

Így sminkelj a téli hidegben!

be, a havazásról nem is beszélve. Érdemes tehát vízálló termékekkel próbálkoznod, legalábbis a szemhéjtus és a szempillaspirál esetében.

Fixálás

Ha teheted, tedd félre a por állagú termékeket, hiszen ezek a maradék nedvességet is hamar felszívják, még tovább szárítva az arcbőrödet. Ha azonban nagyon zsíros a bőröd, akkor nem igazán tudsz lemondani a púderezésről. Ebben az esetben télen érdemes átlátszó terméket vásárolnod fixálás céljából, a hibák elfedésére pedig használd a krém állagú termékeket.

Hidratált ajkak

Sokszor okoznak problémát a hideg évszakokban a cserepes ajkak. Ezek azonban nemcsak kellemetlenek és kevésbé esztétikusak: megfelelően sminkelni sem lehet őket. Ezt elkerülendő hetente egyszer-kétszer érdemes fogkefével gyengéden átdörzsölni a szádat, majd utána hidratáló ajakbalzsammal vagy egy csipetnyi mézzel ápolnod ajkaid érzékeny bőrét. A sminket illetően használhatsz rúzszt vagy szájfényt, de feltétlenül hidratáló terméket válassz. Amikor csak eszedbe jut, kend be a szádat szintelen ajakbalzsammal, hogy elkerüld a kellemetlenségeket.

Te figyelsz a helyesírásra?

módon többségében a rövid, tömör mondatoké a főszerep, tehát a helyesírás mellett a tartalmi minőség is romlott.

Nem születik mindenki helyesíró bajnok!

A helyesíráshoz, íráskészséghez is valamiféle érzék kell. Bár a tanárok évekig dolgoznak azon, hogy a diákok helyesírását fejlesszék, ez nem mehet mindenkinek könnyen. Sokan például jobban boldogulnak a számok világában, míg másoknak pont ez okoz nehézséget. Persze ez nem jelenti azt, hogy az előbbieket ne tudnának helyesen írni, az utóbbiak pedig feltétlenül rosszak matekból. Mint ahogy minden más, a helyesírás készsége is fejleszthető, amin – ha nehézséget okoz – nemcsak az iskolában, hanem otthon is dolgozni kell.

Hogyan fejlessz a helyesírásod?

Ha úgy érzed, van mit fejlődnöd, érdemes megfogadnod a következő tanácsokat:

– Olvasás, olvasás, olvasás! Nem lehet elégszer hangsúlyozni, hogy az olvasás milyen fontos. Nemcsak egy igazán kellemes időtöltés, hanem egyben hasznos is, hiszen a helyesírásod és a szókincsed is remekül fejleszthető közben. Tehát ha eddig nem tetted, akkor elő egy jó könyvvel, kucorodj egy kellemes zugba, és olvasásra fel!

– Olvasás közben valószínűleg fogsz olyan szavakkal találkozni, melyeknek a helyesírása még nem rögzült benned. Ezeket érdemes megjegyzetelned, s így minden bizonnyal már nem lesz gondod velük a későbbiekben.

– Ne sajnáld az időt arra, hogy ha idegen szavakkal találkozol, megkeresd a jelentésüket. Akár te magad is gyűjthetsz ilyen szavakat, s unalmas perceidben megtanulhatsz párat. Ha időnként használod ezeket a kifejezéseket (akár írásban, akár szóban), sokkal műveltebbnek fogsz bizonyulni.

– Szerencsére superkönyvek vannak már a helyesírás gyakorlására. Szerezz be ilyen gyakorlót, de akár az interneten is keresheted, azokat kinyomtatva pedig már semmi akadály a tanulásnak.

Előfordulhat az is, hogy az internetes csevegőkön használt túl sok rövidítés, helytelen írásmód következményeként érezzük meg, hogy bizony romlott a helyesírásunk. Ha te is ilyen helyzetben vagy, akkor ideje jobban figyelned csetelésnél is: kerüld a rövidítéseket és alkoss kerek mondatokat. Persze nem kell szépirodalmi művet írnod a barátnőddel való beszélgetés közben, de ha csak egy kicsit jobban figyelsz, illetve a pirossal aláhúzott szavakat átjavítod, az máris sokat jelenthet.

Intelligensnek lenni egyáltalán nem ciki, s ebbe bizony beletartozik az is, hogy a szókincsed és a helyesírásod is megfelelő szinten legyen. Sajnos mára már nyilvánvalóvá vált, hogy a fiatalok helyesírása folyamatosan romlik, s a felmérésekből az is kiderült, hogy a szókincs terén sem túl rózsás a helyzet. Ennek igen összetett okai vannak, például mind kevesebben és kevesebbet olvasnak (nem beszélve arról, hogy milyen minőséget választ a többség, ha mégis kezébe vesz valamilyen művet). További nyomós ok, hogy világunk digitalizálódott, ma már jóval kevesebb gondolatot vetünk papírra kézírással, nem is beszélve az SMS-ek, a különböző internetes csevegőprogramok és közösségi oldalak hatásáról. Ez utóbbiaknak igencsak jelentős szerepük van a helyesírás romlásában, hiszen csetelés, levelezgetés során a fiatalok rengeteg rövidítést használnak, a helyesírásra pedig kevésbé figyelnek. Érthető

REJTVÉNY

1	R						5	6		G
7			☀	☀	☀	8		☀	O	
9			10	☀	11	12		13		
14				15						
	☀	16			LL			☀	O	
17	18	☀	☀	19				☀	20	
21		22	23		☀	24		25		
26				☀	27		☀	28		
L	D							☀	D-	

Keresztrejtvény

Egy idős nő lép be a henteshez a kutyájával. Az állat felugrik a pultra, megragad egy húsdarabot, és kiszalad vele az üzletből.

- Ön ez a kutya, asszonyom? - kérdezi a hentes feldűltan.

(A választ megtalálod a rejtvényben.)

Vízszintes sorok: 1. A válasz első része, 7. Három olaszul, 8. Messzire, 9. Fordítva női név, 11. Zárka, 14. Megkedveled, 16. A válasz befejező része, 17. Állatlakás, 19. Hiszékeny, 20. Az ábécé utolsó betűje, 21. Leszókik, 24. Elítéltek, 26. Állati fekhely, 27. Tolnai Ottó, 28. Bárki szerbül.

Függőleges sorok: 2. Pénzdarab, 3. Kis Gergely, 4. Bánat, 5. Boszniai folyó, 6. Ottél betűi keverve, 7. A válasz második része, 10. I. S. N., 11. Női név, 12. Nevére teszem, 13. Ö. E., 15. Messze hangzóan szól, 18. Buta, 20. Ilyen szó is van, 22. Kacat, 23. Jómódban van, 25. Van ereje hozzá, 27. A múlt idő jele.

Betűrejtvények

1

D	Á		
A			L
U	Á		

JÓZSEF ATTILA

2

C	S	Y	I	E	E	E
K	O			É		

ADY ENDRE

3

D	D	D	D
T			

RADNÓTI MIKLÓS

4

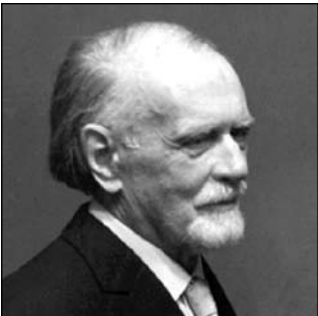
3,14	SZ
	LMEEE
TE	E

FEHÉR FERENC

Rejtvényeinkben egy-egy verscím rejtőzik.

Skandináv rejtvény (36.)

A háromszoros Kossuth-díjas magyar zeneszerző, népzenekutató, zenetudós nevéhez fűződik az iskolai zenetanítás reformja. Nevét és három művének címét találd a rejtvényben.

	ESZIK RÉGISEN		RITKA FÉRFINÉV EGYFAJTA ÉTREND	ASZTALOS-SZERSZÁM	50	LABDA-JÁTÉK A 3. ISMERTETLEN	KERESZTÜL NŐI NÉV	SZERÉMSÉGI HELYSÉG N. B.		H
	KELET			NÉVELŐ PÉNZT KAPOTT ÉRTE	FÖLDRE LYUK PÁROSAI	BÁN BETŰI NÉMETH MÁTYÁS		SUGÁR		
	ÉKEZETTEL ZOKOG							ALBÁN PÉNZ		
S										
FOSZFOR FEKETE ISTVÁN FECSKÉJE		1001	A MÚLT IDŐ JELE KENYÉR HORVÁTUL	RÉS NÉPIESEN ZÁSZLO TESZI		NEM SÚLYOS EGYNEMŰI				
			ERSZÉNYES ÁLLAT		NÉMET NÉVELŐ	OLASZ-ORSZÁG	AUSZTRIA ...PONT	TÁPLÁLÓ ITAL SEGÉLYHÍVÓ JEL		
		KAPU EGYNEMŰI	RAVASZ LÁSZLO APOS PÁROSAI	...ÉS NE TÖVÁBB NÉMET ELŐJÁRÓ			HOSSZÚ IDŐ MÚLVA FÉL KUPA			
ÉJFÉL ELŐTT GYOM-NÓVÉNY			IDEGEN ANTAL URÁN		TÖRTÉNELMI KOR EGY				NORD	
									KELET	
	M							HIM JUH		OS

Megfejtések: Keresztrejtvény: RÉGEBBEN ÉN GONDOSKODTAM RÓLA, DE MOST MÁR ÖNELLÁTÓ; Betűrejtvények: 1. A DUNÁNÁL, 2. KARÁCSONYI ÉNEK, 3. TÖRDEK, 4. TELEPI SZERELMEK; Skandináv rejtvény: KODALY ZOLTÁN, HÁRY JÁNOS, PSALMUS HUNGARICUS, SZÉKELYFÖNŐ

Nyugat-Pápua,

avagy hol vannak a kannibálok?

Tanulságos részletek egy magyar világcsavargó Nyugat-Pápua földjén, a kőkorszakból közvetlenül a huszadik századba csöppent egykori emberevők között tett kalandos utazásából... **Csonka Gábor** osztja meg velünk kalandos utazásainak emlékét. 2018-ban Laoszba, Vietnamba, Ománba, Új-Zélandra, Grúziába, Izlandra készül.

...a hegyekben egyik este a falu felett gyerekek egy csoportja lándzsával kezében, harci dallal és mozdulatokkal búcsúztatta a Napot. Most már teljesen bejött a „papua feeling”, távol utaktól, elektromosságtól, közel a természethez és a csillagokhoz. Konyhókban laknak, melyek kör alakúak, alacsonyak, szalmatetővel fedettek, középen tűz ég, azon főznek, a füst pedig a tetőn és a picike ajtón keresztül távozik. A portákat sok esetben sövény választja el, hogy a disznók kívül maradjanak, igaz, estére beterelek a gyerekeket és a disznókat a konyhójukba. Így aztán együtt van az egész család. Elmentünk a nyugati danikhoz (helyi nyelven: yali), a nagy péniszvédő tokkal bíró népek hazájába, de már nemigen viselik ezt az impozáns „öltözéket”, persze a vezető turista kedvéért felveszik. Valahonnan előkerítik az angoltanárnőt, szereznek szállást az egyik boltban, a boltos nagyon büszke, hogy ott alszunk. Még az olajlámpát is beizzította, hogy legyen világunk, s persze itt is kint szorongott a falu apraja nagyja, hogy minket láthasson. Mint-

ha ufók érkeztek volna. A tudás (a hatalomra nézve) veszélyes, s az átlag állami iskolákban a diákokba azt sulykolják, hogy nem tehetségesek, ezzel predestinálják őket egyfajta rabszolgasorsra. Az iskolák általában ingyenesek, így a szülők nem kérnek számon a tanártól, mit csinál. Viszont tudják, hogy a papír szükséges a jövőben, így a gyerek kijárja, a jobb módúak pedig megvásárolják a diplomát. Ebből él a tanári kar és nem a tudás megosztásából. A pápuák nem jó üzletemberek, mert még erősen él bennük a közösség fontossága. Ha lenne boltjuk, akkor minden rokonnak (ki nem az?) adnának, amit az kér tőlük, mert alapszabály: akkor vagy jó ember, ha van valamid és megosztod. Ha nem, akkor kiközösítenek. Bennük még él az a tudat, hogy csak közösen lehet túlélni (az élet egy társasjáték), az egyéni akciók esélytelenek. Ezért is volt az ősi társadalmakban a legnagyobb büntetés a kiközösítés (száműzés), mert az egyenlő volt a halállal. S persze ezt mi, a régen civilizáltak már régen elfeledtük. Az iskola keretében működik egy boltocská (rizs, olaj, só, cukor), s benne a diákok dolgoznak, hogy értsék meg az új rendet. S ha törzsbeli jönne kérni, könnyebben visszatámasztják, mert a fehér ember mérges lesz, ha adnak (rá lehet haragudni). S így működik. Ha van egy problémájuk, amit nem képesek kibeszélni, akkor gyakori, hogy bosszúból elvágják a vízvezetékot, mely esetleg az ő földjükön halad keresztül. Vagy egy korábban eladott kocsi úgy értelmezik utólag, hogy azt csak kölcsönadták öt évre. Néha a legegyszerűbb kérdéseket sem lehet megoldani ezen hozzáállás miatt, mert mindenki fent akarja tartani saját fontosságát, ahogy ez a lengyel nemesi parlamentben is történt. Felmerült bennem az az izgalmas kérdés is, hogyan tudott a kereszténység ilyen harcos és vad nép között talpon maradni? Az 50-es években egy helyi hadúr megerősödésének köszönhető az első térítők túlélése, mert a törzsfőnök imádkozott a szellemekhez, hogy az egyik repülő az ő földjére szálljon le. Megtörtént, s ezt a törzse előtt úgy adta be, hogy órá a szellemek hallgattak, ezzel is pozícióját erősítve. Sértetlen-

séget biztosított ezért az érkezőknek, cserébe viszont minden dolognak (értéknek) rajta keresztül kellett átfolynia. Viszont megtiltotta, hogy az ő népe között térítsenek. Ez a biztonságos bázis volt a köldökzsinór, ahonnan a többi misszionárius rajtolhatott, hiszen az nem volt megtiltva. Egy járvány tette simává a térítők útját a többi törzshöz, mert az általuk használt penicillin egy csapásra segített a fertőzötteken, s ennek hamar híre ment a környező falvakban, így hívták őket mindenfelé, s a legtiszteltebb emberként fogadták őket, s munkájuk eredményeképpen iskolák, kórházak és természetesen templomok épültek. A misszió lelki tevékenységének sikere a neolitikum szintjén élők vallásának, az animizmusnak is köszönhető (buddhista területeken a misszionáriusok soha nem voltak eredményesek!), hisz arra könnyen ráépülhetett az új vallás, mivel a keresztény szellem erősebb, mint az övék (lásd: csodás gyógyulások), így elég vonzó volt. A pápuák vallása a félelemre épült, ezért könnyebb volt engedni az erősebb szellemnek. Nos, ilyen sima útja volt a misszióknak, melynek a kórházak, iskolák felmorzsolása, bezárása után már csak a templomok maradtak bástyái az indonéz gyarmatosítást követően. Az ősi hagyományok számos kérdésben felülírják a kereszténység tételeit, pl. a házassági szertartások, temetés (égetés), férfiak helyzete stb. A kannibalizmus (emberevés) korábban is csak szimbolikus formában létezett (de gondolom, ez nem vigasztalja a megsütötteket), jórészt a szomszéd falu bosszantására. Erre utal az is, hogy a másik falu lakói számára is látható helyen tették, az asszonyok megtaposták az áldozatot, majd a sütés után mindenki csak egy darabkát evett, jelezvén, hogy az ellenség nem más, mint disznó. Ezt persze egy újabb revans követte, s így tartották életben a harcolósdit. Ez a férfiak játéka volt, miközben a nők a földeken dolgoztak, hiszen valamiből meg is kellett élni... Persze nehéz eldönteni, mi a jó hatás, és egyáltalán a behatás jó-e. Az igaz, hogy megelőzték a járványokat, de hoztak egy másikat, ami nem múlik el. Mit nyernek, és mit veszítenek ezek a népek?

Érintetlennek tűnő táj Ausztráliától északra

Az őslakosok

Királyok

Az iskolában:

- Pistike, ki volt I. András apja?
- Nulladik András.

A vakond súlya

- A vakond naponta annyit eszik, mint amennyi a testsúlya - magyarázza a tanító-néni.

Mire Pistike közbeszól:

- És honnan tudja a vakond, hogy mennyi a súlya?

Aláírás

Pistike felel történelemből. Kérdi a tanár-nő:

- Hol írták alá a függetlenségi nyilatkozatot?
- Hát szerintem biztos a lap alján!

Iskolai dolgozatokból

- A fecske egy költöző madár, olyan mint a gólya, csak sokkal kisebb és nem hasonlít rá.

- Barbarosa seregében kitört a pestis, amely elől maga a király is csak álruhában tudott menekülni.

- Bombay éghajlata olyan egészségtelen, hogy lakosai máshol laknak.

- Eötvös József többek között Budán született.

- A Magna Charta Libertatum kimondta, hogy ugyanazért a bűnért senki sem lehet kétszer megölni.

- Az éhenhalt sereg kitarodott az országból.

- Az őserdő olyan terület, ahová emberi kéz még nem tette be a lábát.

- Szulimánt a szigeti ostromnál megölték, ezért egyelőre felhagyott azzal a szándékával, hogy Magyarországot meghódítsa.

- Szegény árva kislány volt Marika, sem apja, sem anyja, a nagynénje is csak úgy könyörületből hozta világra.

- A macska igen szívós állat, mert ha agyonverik, még sokáig él, mielőtt megdögölne.

- A magyar vitézek többnyire nem éltek haláluk napjáig, mert már előbb el-
estek.

Dúlás

Történelemórán a tanár kérdezi, hogy ki tudja megmondani, hány dúlás volt Magyarországon? Pistike jelentkezik, majd magabiztosan vágja rá:

- Három! Tatárdúlás, törökűlás, felszabaldulás.

Óóóó

A tanár felelni szólítja Pistikét:

- Pistike, mondd meg mi az egyes szám 3. személy!
- Óóóóóó...

Mi áll ott?

A tanár visszaadja a kis Pistike kijavított dolgozatát. A fiúcska átnézi a pirossal teli papírt, majd megkérdi a tanárt:

- Tanár bácsi! Mit tetszett ideírni pirossal az osztályzat mellé?
- Az áll ott, hogy írj olvashatóbban!

Elromlott

- Pistike, az utóbbi időben egyre jobb és jobb osztályzatokat kapsz. Valld be, ki segít!
- A televízió! Elromlott.

Hosszabbítás

Pistike elkésik az iskolából reggel. A barátja megkérdezi tőle:

- Te, miért késtél el ma reggel?
- Erre Pistike:
- Egy focimeccsről álmódtam, de hosszabbítás volt és tovább kellett aludnom...

Nehéz ébredés

- Nálatok nincs ébresztőóra? - kérdezi a tanár az elkéső tanulótól.
- De van, csak mindig olyankor csörög, amikor én még alszom.

Lottó

Vizsgáztató:

- Önnek inkább a lottóval kellene próbálkoznia.
- ???
- 39 kérdésből éppen hetet talált el.

Holdfogyatkozás

A tanár figyelmezteti a diákokat:
- El ne mulasszatok 20.50-kor a holdfogyatkozást!

- A hátsó padból megszólal egy hang:
- Melyik csatornán lesz?

Sebességkorlátozó tábla

Egy férfi száguldozik az új autójával. A rendőr megállítja:

- Uram, nem olvasta a sebességkorlátozó táblát?
- Micsoda? Olvasni ilyen sebesség mellett?

Kút a sivatagban

Hosszú vándorlás után a sivatagban szomjazó ember végre meglát egy kutat, és utolsó erejével felkiált:

- Víz!
- Mire egy hang a kútból:
- Hol?

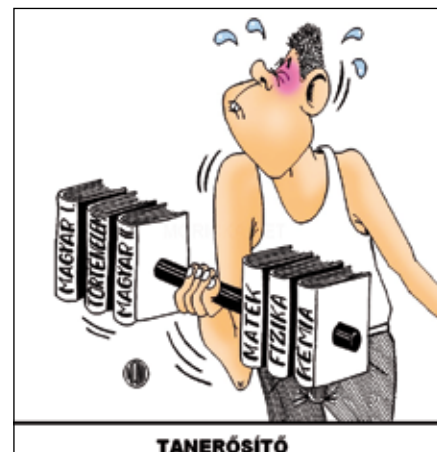
Becézés

- Pistike, mondj három állatot!
- Lovacska, kutyuska, cucuska.
- Jól van, de kicsinyítő képző, azaz „-ka” nélkül mondj három!
- Puly..., ró..., szar...

Barátságos meccs

Általános iskolások fociznak a szomszéd iskola csapatával. A féldőben odahívja az edző magához az egyik játékost:

- Fiam, ugye tudod, hogy ez egy játék?
- Igen - feleli csodálkozva a srác.
- És azt is tudod, hogy ha szabálytalankodnak velünk, vagy egyszerűen csak az ellenfélnél van a labda, nem szabad a bírót átkozni és szidni az anyját?
- Igen.
- Akkor most menj oda az édesapádhoz, és légy szíves, magyarázd el neki!

Játsszunk mást!

Fura figura

Ehhez a játékhoz nem kell más, mint néhány jóbarát, egy hosszúkás alakú papír és néhány színes ceruza. A cél, hogy a végén mindenki jót nevessen a vicces figura láttán. Előre megbeszélhetitek, ki melyik testrészt választja. Az első játékos a lap tetejére megrajzolja a figura fejét, úgy, hogy senki se lássa, majd a rajzot hátrahajtja, de egy kicsi részletet átvezet a következő játékosnak. Így tudja a rajzot folytatni. Ha kevesen vagytok, többször is körbeadhajtható a papírt!

Forgolódni

Szobai játék. Négy székkal körülfatárolunk egy kb. 4x4 méteres területet. Négy játékos választunk, hátukra egy-egy cédulát tűzünk, melyre egy szám van felírva. A saját számát mindenki ismerheti, de három játékosársát nem. Rajtjelzésre a játékosoknak úgy kell forgolódniuk, mozogniuk a kijelölt játéktéren belül, hogy saját számát mindenki védje, de a másik három társát leolvassa. Ha valakinek sikerül egy számot leolvasnia, akkor azt hangosan bekiáltja. Ha valóban ez a szám, akkor a leolvasott játékos kiesik. Az utoljára bent maradó a győztes. A játékot nehezíthetjük, ha a cédulára nem számokat, hanem könyvcímeket, virág-, állat- vagy személyneveket írunk.

KVÍZ

Találd ki! Vagy már tudod?

1. Melyik ország zenéje és tánca a habanera?

Haiti
Kuba
Jamaica
Puerto Rico

2. Melyik a legsósabb tenger?

Arafusa-tenger
Vörös-tenger
Azori-tenger
Karib-tenger

3. Melyik változat helyes?

Ádám-csutka
ádámcsutka
Ádám csutka
ádám-csutka

4. Mire utal Nápoly neve?

régi város
új város
nagyváros
szép város

5. Melyik európai országra utal a magyarországi Helvécia település neve?

Ausztria
Hollandia
Horvátország
Svájc

6. Hogyan írjuk le helyesen a hisz ige felszólító módú alakját?

higyjen
hídjén
higgyen

7. Melyik az a magánhangzó, amelynek nagybetűs alakjára nem teszünk ékezetet?

í,
ö,
i,
á,

8. Melyik bécsi kastély neve magyarul szép kút?

Belvedere
Inzersdorf
Albertina
Schönbrunn

9. Hogyan kapcsoljuk a tulajdonnevekhez a -szerű szóelemet?

kötőjellel
különírjuk
egybeírjuk
egybeírjuk
(Megoldás: Kuba, Vörös-
tenger, ádámcsutka, új város,
Svájc, higyjen, i, Schönbrunn,

Fogadd meg!

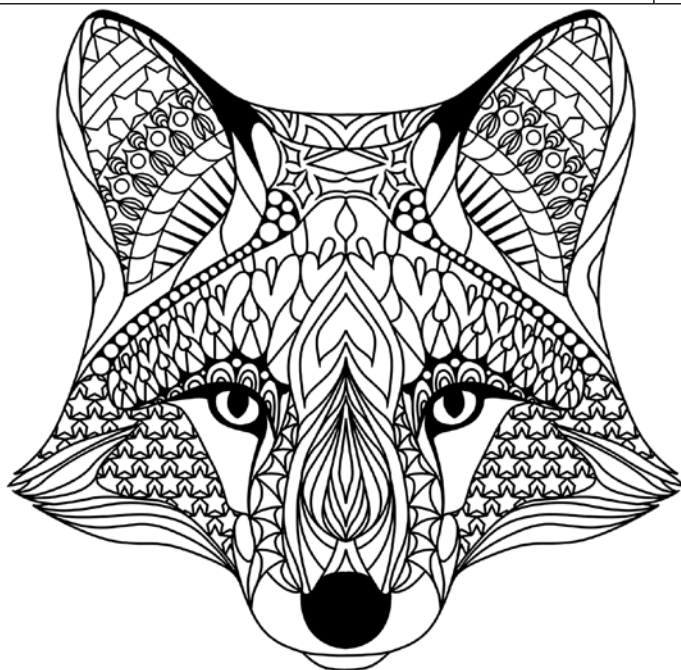
- Ha akaratgyenge vagy, ne arra tégy fogadalmat, hogy ezentúl naponta fogat mosol, hanem, hogy soha többé nem mosol fogat!
- Egy könyv nem attól lesz a tied, hogy megveszed, hanem attól, hogy elolvasad.
- A dohányzás nem jellemhiba, csupán túlbonyolított öngyilkosság.
- Aki üresnek tartja az életét, nem árt, ha olykor-olykor körülnéz a fejében is.
- A szorgalom a tanulásnak az a része, amit akkor tanulsz, amikor már nincs kedved tanulni.
- A boldogságot nem ott kell keresni, ahol képzeled, hanem ahol van.
- A csend arra jó, hogy az is megszólalhasson, aki különben sosem jutna szóhoz.
- Megfigyelted? Tanulás előtt sokkal gyakrabban kapsz ötöst, mint tanulás után.

T-z

Szívleljük meg a bölcs gondolatokat!

A gyom is virág, csak rossz helyen nő. (Cecelia Ahern)
Kell a sötétség, hogy meglátsszon a fény. (Potozky László)
Arra ügyelj, hogy a barátaid okos, s az ellenségeid tisztességes emberek legyenek. Akkor nem kell félned sem a barátaittól, sem az ellenségeidtől. (Milkó Izidor)
Az eltűnt bajtársat nem pótolhatja soha semmi. Öreg bajtársak nem könnyen teremnek. Mi érhet föl a közös emlékek, együtt átélt nehéz órák, viták, megbékülések, érzelmek kincsével!
(Antoine de Saint-Exupéry)
Szerelmesnek lenni, a fellegekben járni, hát van ennél szebb? De miért olyan gyakori aztán a kemény landolás? (Petra Nagyová-Dzerengová)

Színező

Fesd ki a rókát! Keresd a megfelelő árnyalatokat!

A helyes válasszal könyvet nyerhetsz!

Ideai 34. lapszámunkban egy ügyes kezű képzőművész rajzát láthattátok, rajta két alak egy műhelyben. Az orra alapján egyik mintha Mátyás királyt ábrázolná, aki betért a kovácshoz, vagyis annak műhelyébe. Kérdésünk az volt, hogy milyen mester, azaz mely szakma képviselője látható a képen. A helyes válasz tehát: a kovács. A helyes megfejtést beküldők közül a szerencse ezúttal az **őbecsei Fehér Dávidra, a Petőfi Sándor iskola hetedikesére** mosolygott, akinek a nagypapja az egyetlen kovács immár Őbecsén! Könyvjutalmát a jövő hónap elején postázzuk.

És íme újabb feladványunk. A felvételen egy neves focistát láttok. Tudjuk, hogy sokan imádjátok a labdarúgást, épp ezért joggal feltételezzük, hogy egyből ráismertek a kiváló képességekkel megáldott sportolóra is. Ha mégis bizonytalanok vagytok, eláruljuk, hogy felesége is neves, de nem sportban tűnik ki, hanem valami másban. Írjátok meg, ki látható a képen, és ha tudjátok, fűzzétek hozzá, miért tartja így a kezét a neves labdarúgó (két-két ujj a magasba mutat), ahányszor gölt lő.

Kíváncsian várjuk megfejtéseket! Egy szerencsés válaszadó ezúttal is könyvjutalomban részesül. A választ küldjétek el mielőbb a címünkre, de legkésőbb **2017. december 21-éig!** A nyertes nevét a következő félévben tesszük közzé. Levélcímünk változatlan: **Jó Pajtás, Vojvode Mišića 1., 21000 Novi Sad, e-mail: jopajtas.szerk@magyarszo.rs**

Kérjük, a nevetek mellett tüntessétek fel iskolátok nevét, az osztályt és a lakcímet is. Köszönjük!

Csizmadia Anna CD-t adott ki

A budapesti Fonó Budai Zeneház gondozásában megjelent **Csizmadia Anna** bácskerteszi/kupuszinai népdalénekes (most már: okleveles előadóművész és népiénektanár) első szólólemeze, *Danótam én... Csizmadia Anna 25 éves, Kupuszina* címmel.

Anna nevét a 2012-ben megrendezett Fölszállott a páva népzenei vetélkedő tette ismertté a Kárpát-medencében. A szólóénekes és -hangszer kategória győztese lett. Itthon előtte is, azóta is nagy népszerűségnek örvend.

Adventi készülődés Adán

Mézeskalács sütés a Vadvirág Hagományápoló Körben

Az adventi készülődés jegyében december első hétvégéjén az adai Vadvirág Hagományápoló Körben családi mézeskalács sütést tartottak mintegy ötven gyermek és felnőtt részvételével.

A Vadvirág székházában a mézeskalács sütésen a gyerekek a szüleikkel és nagyszüleikkel közösen és jó hangulatban nyújtották, szaggatták és sütötték a mézeskalácsot, amit még előző este gyúrt meg az egyesület néhány tagja.

Varga Lívია, a Vadvirág elnöke elmondta, hogy több mint 400 mézeskalácsot készítettek el, amivel a karácsonyi műsorukra ellátogató vendégeket ajándékozzák meg. Az egyesület tagsága ugyanis rendezvénysorozattal és a Lurkóház növendékeinek megsegítésére adománygyűjtéssel készül a karácsony megünneplésére.

A karácsonyi ünnepkörhöz hozzátartozik a készülődés, az ünnepre való felkészülés. A Vadvirág Hagományápoló Kör berkeiben már több éve megszervezzük a mézeskalács sütést, de tudatosan és felkészülve ötödik éve tartjuk meg. Erre nemcsak a gyerekeket hívjuk, hanem az egész családot, a nagymamákat és az anyukákat, olykor az apukák is besegítenek. Mind ezt azért tesszük így, hogy a gyerekek érezzék, hogyan készülünk ma is a karácsony megünneplésére, a kis Jézus eljövételére – magyarázta Varga Lívია.

A Vadvirág karácsonyi műsorát december 16-án 18 órakor szervezik meg az adai színházteremben, ahol ezt megelőzően egész napos karácsonyi vásárt tartanak az előcsarnokban.

csin

A Jó Pajtás megjelenését támogatja

CIP – Katalogizacija u publikaciji
Biblioteka
Maticе srpske,
Novi Sad

82+79(02.053.2)
ISSN 0350-9141
COBIS.SR-ID
16225794

Vajdaság
Autonóm
Tartomány

Magyar
Nemzeti
Tanács

70 éves a Jó Pajtás

Vajdasági magyar gyermeknap

- Megjelenik a tanévben minden csütörtökön ■ Első szám: 1947. január 1. ■ Alapító (laptulajdonos): Magyar Nemzeti Tanács ■ Kiadja a Magyar Szó Lapkiadó és Nyomdaipari Kft., 21000 Novi Sad, Vojvode Mišića 1., Szerbia ■ A kft. igazgatója: **Ökrész Rozália** ■ A Magyar Szó napilap főszerkesztője: **Vargu Márta** ■ A Jó Pajtás hetilap és a Mézeskalács havilap felelős szerkesztője: **Nagy Magdolna**
- Tördelés és grafikai szerkesztés: **Buzás Mihály** ■ Lektor: **Tóth Eszter** ■ Állandó munkatársak: **Bori Mária, Farkas Ilona, Herédi Károly, Koncz Erzsébet, Lukács Melinda**
- Telefon: 021/457-100 ■ Kéziratokat és képeket nem örzünk meg és nem küldünk vissza ■ Terjeszti a Magyar Szó Lapkiadó Kft. terjesztőosztálya, telefon: 021/557-304, e-mail: (csak lapterjesztési ügyekben) plasman@magyarszo.rs ■ Dinárfolyószám: 160-920019-57 Banka Intesa Novi Sad (feltüntetni: Jó Pajtás-előfizetésre!) ■ Előfizetés egy évre (kb. 38-42 szám) 2000 dinár (csak belföldi kézbesítéssel)
- Előfizetés egy évre (külföldre): a postaköltség változásának függvényében (érdeklődni e-mailben) ■ Készül a Magyar Szó Kft. FORUM Nyomdájában, Újvidéken
- Jó Pajtás az interneten: www.jopajtas.com ■ Szerkesztőségi e-mail: jopajtas.szerk@magyarszo.rs